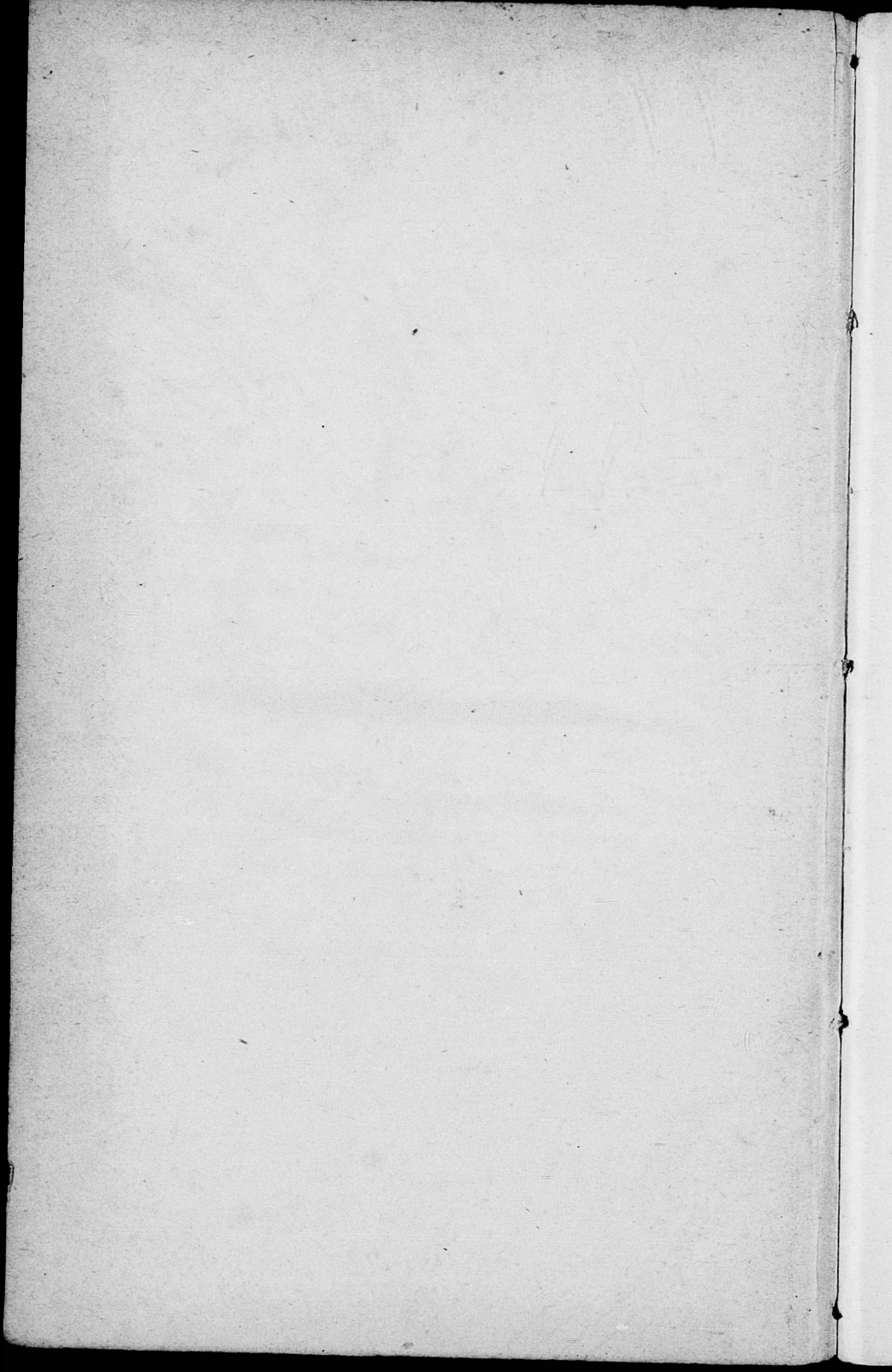

8

Vak 40

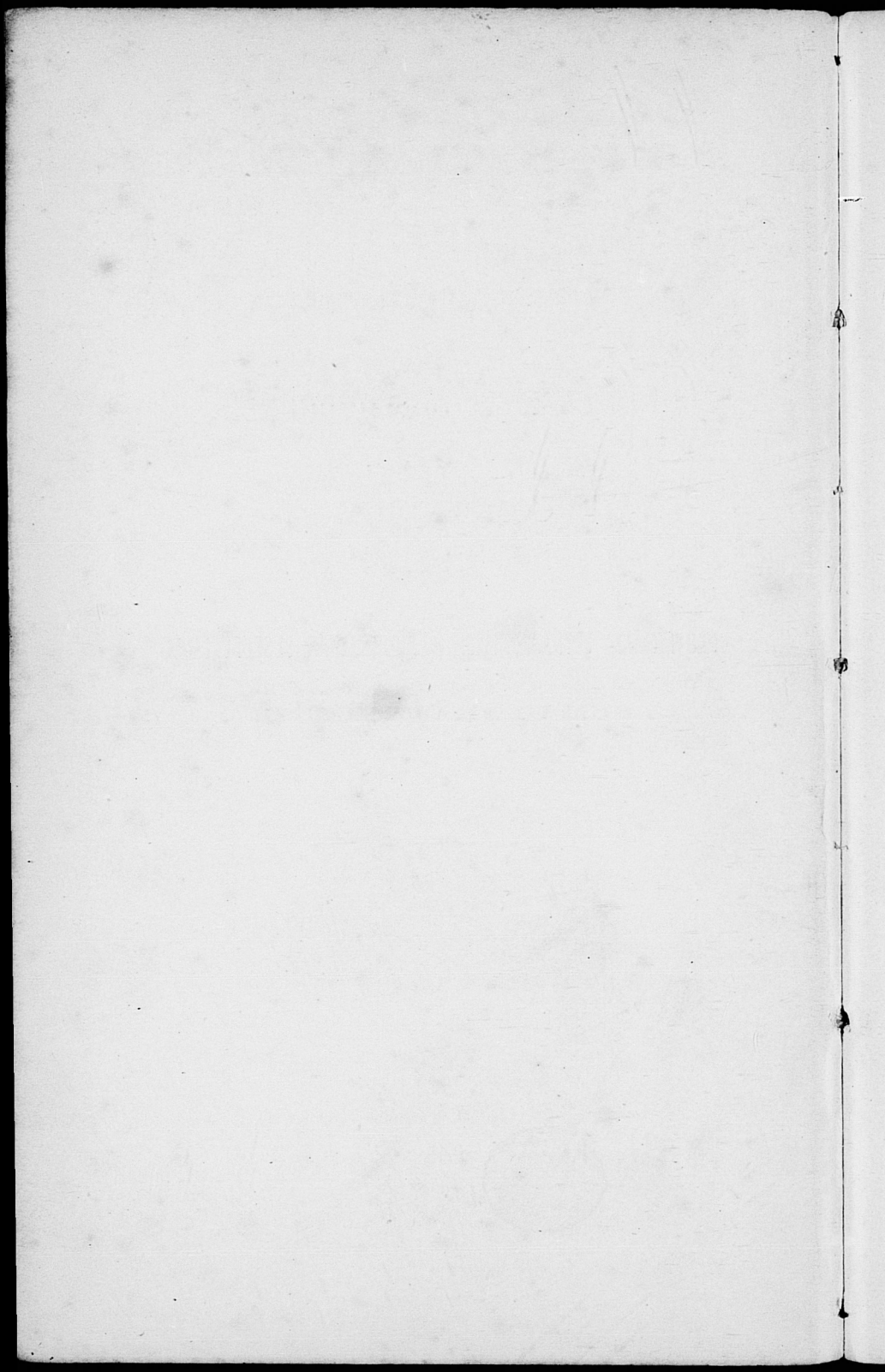

COMPENDIUM

SYNODI

PROVINCIALIS ULTRAJECTENSIS et DIOECESANAE BUSCODUCENSIS

CUM ULTRAJECTENSI.

VAK 40 No. 8

D 210.

W 438²

COMPENDIUM

QUO SYNODI

PROVINCIALIS ULTRAJECTENSIS

ET

DIOECESANAE BUSCODUCENSIS

NECNON ULTRAJECTENSIS

PUNCTA DISCIPLINARIA IN UNUM COLLECTA
ET CONSERTA SUNT.

AUCTORE

J. F. CLEMENT, Can. Reg. Abb. Bernensis
et Paroch de Lithoyen.

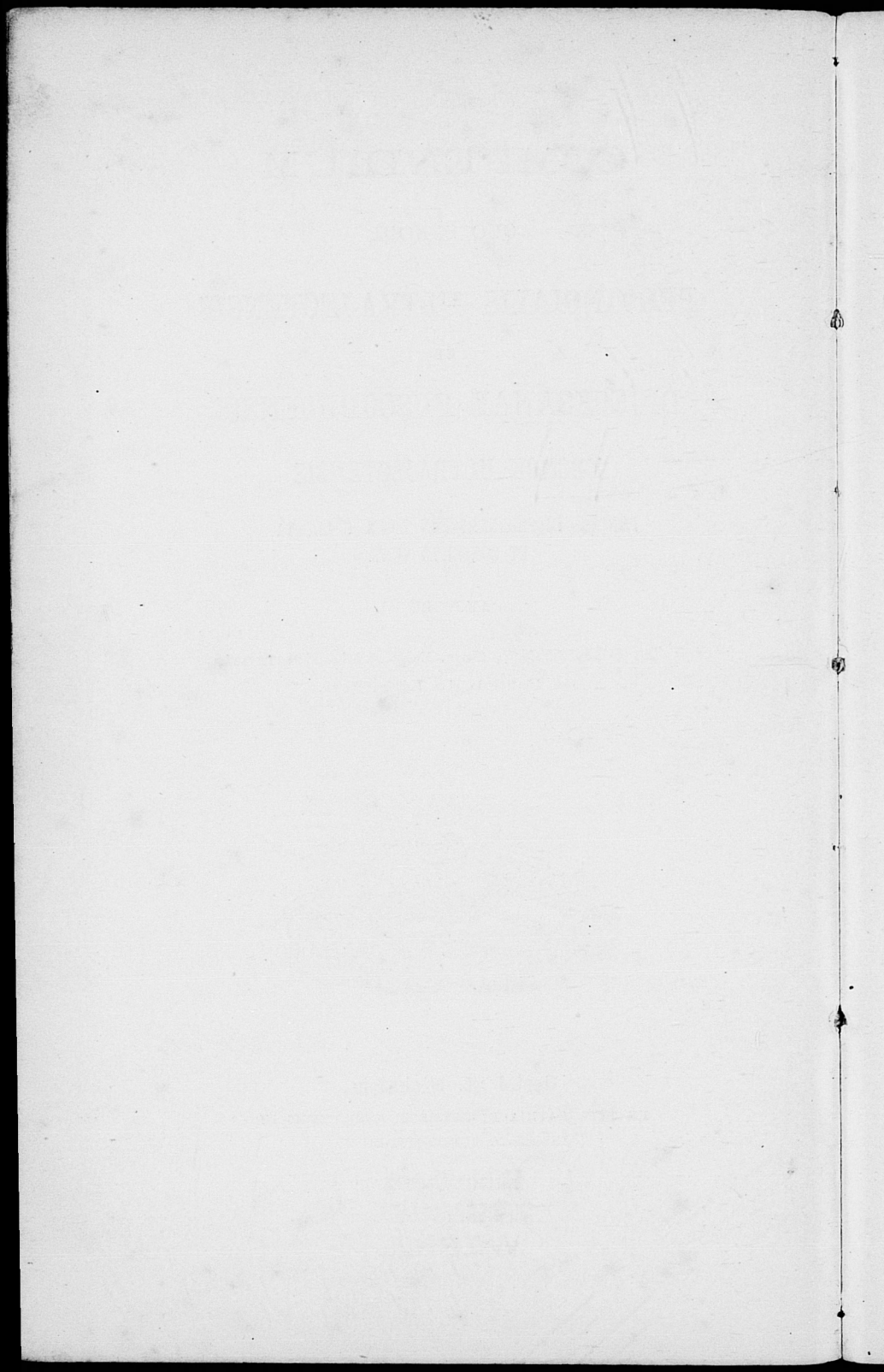

Gestel St. Michaëlis,

EX TYPOGRAPHIA DIOECESIS BUSCODUCENSIS IN
INSTITUTO SURDO-MUTORUM.

**Bibliotheek
MINDERBROEDERS
WEERT.**

1871.

AD LECTOREM.

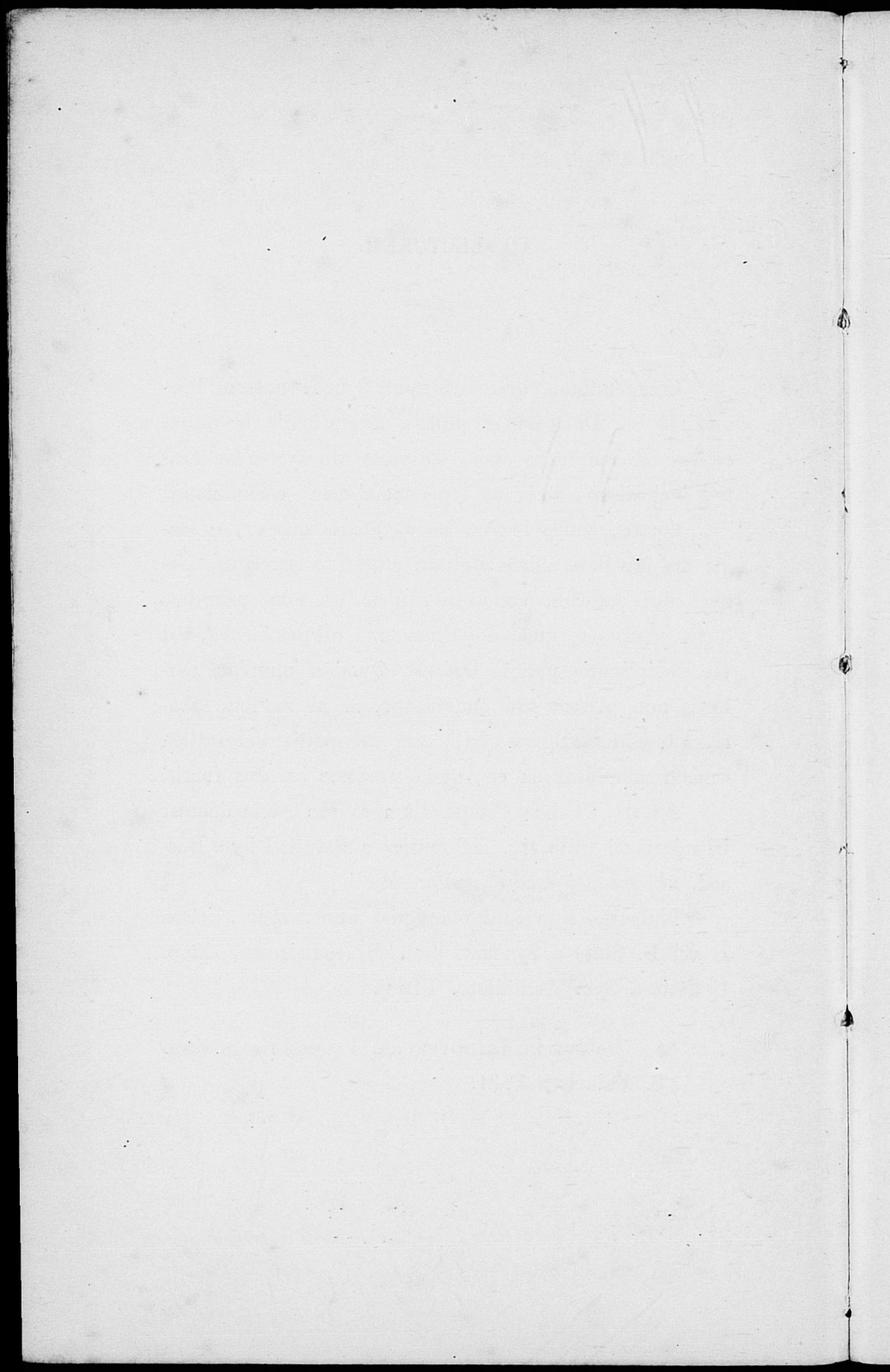
Compendium, quo utriusque Synodi nostrae Provincialis et Dioecesanæ puncta disciplinaria in unum collegi et complexus sum, duntaxat pro tyronibus nostris inchoatum, alii, ut typis mandarem, efflagitarunt.

Quare, amice lector, ne offendaris quaeso, si magis me brevitati quam latinitati studuisse percipias. Neque non auditum condemnes forte ex solis prioribus lectis capitibus, quæ doctrinam sane saluberrimam, sed vix disciplinaria puncta tradunt. Quod si omnibus perlectis non placeat tibi opusculum, id ne ascribas labori, qui haud exiguus fuit, sed laboranti, qui saltem veniam merebitur ex eo, quod prodesse conatus fuerit.

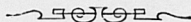
Nota. Ut hoc Compendium et pro Archidioecesi Ultrajectensi utile sit, differentias a Statutis Dioec. Buscod. ubique per modum notae adjeci.

Numerus sine addito designat Conc. *Prov.*, littera D vel B. Statuta Synodi Dioec. Buscoducensis, littera U Statuta Syn. Archidioec. Ultraj.

Dabam in LITHOYEN die 4 Octobris in festo
S. Francisci 1871.

COMPENDIUM SYNODI
PROVINCIALIS ULTRAJECTENSIS
ET
DIOECESANAE BUSCOD. ET ULTRAJ.

TITULUS I.

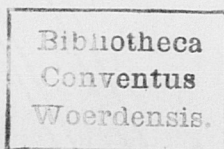
De Religione revelata et Ecclesia Christi.

1. Prov. Cap. I. Quid de Revelatione populo proponendum? — b) quo fine?

R. Ad 1. Ejus initium et progressus pag. 2. 2: Contentum scl. non satis habuisse Deum animam rationalem in nobis creasse, sed et per semetipsum (revelatione) tradidisse quae *agenda et credenda* nobis sunt, ut divinae ejus majestati accepti esse possimus seu revelatio continet nostrum destinationem supernaturalem — veritates cum ea connexas — et media eam assequendi.

Ad b) Ut grati sint — ut amor divinae nostrae Religionis in ipsis crescat — ut alienentur ab erroribus dicentium Revelationem nocere hominis perfectioni.

2. Prov. II. Qualis fides requiritur, ut destinationem hanc supernaturalem attingamus? — b) Quinam circa fidem errores proscripti?

R. Fides divina ac supernaturalis scl. quae a caelesti principio gratiae excitatur et fovetur.

Ad b) p. 6. Humanam rationem esse unicum veri et falsi, boni et mali arbitrum . . . ; — liberum esse amplecti eam religionem, quam rationis lumine ductus veram puto.

3. Prov. III. Quomodo Pius IX in Ep. Enc. *Qui pluribus* mutuam fidei et rationis foedus exprimit? — b) Hinc speciatim indica quae emolumenta fides ex ratione pag. 10. 11; — et vicissim 13. 14 hauriat. — c) Item an fidei doctrinae progressus admitti queat.

Ad 3um p. 8. Recta ratio fidei veritatem demonstrat etc.; fides vero rationem ab omnibus erroribus liberat, eamque divinarum rerum cognitione illustrat.

Ad b) Loc. cit. cfr. Introd. in Theol.

Ad c) Dist. p. 12. scl. — a) Talis quod doctrina Ecclesiae distinctius erui posset ex revelationis instrumentis et clarius proponi; — b) non vero talis qui supponit divinam revelationem imperfectam ideoque instar rationis humanae continuo progredi posse, neque eorum progressus qui omnia dogmata religionis naturalis scientiae objectum esse autumant.

Ex dictis sequitur quod ratio debeat esse famula fidei p. 14.

4. Quid S. P. cap. IV. de Ecclesia a Parochis populo explicandum commendat?

R. 1° *Finem* Ecclesiae, qui est ut plenitudinem Revelationis custodiat posterisque transmittat p. 16. Dicitur *plenitudinem* Rev., nam Revelatio, quae ante Christum crevit, jam completa est p. 15.

2° *Institutionem* ejus scl. primum ex apostolis, quae est Ecclesia docens, dein ex coeteris fidelibus p. 17.

3° *Dotes* ejus scl. cum auctoritate magisterii, imperii, ministerii p. 17. 18. fr. Tract. de Eccl.

4° *Dignitatem* ejus p. 18. *Est igitur* pactum sempiternum etc.

5. Prov. V. VI. Quotuplex est revelationis fons seu fidei regula inanimata? Cap. V. S. P. — Quenam est fidei regula animata seu quodnam medium quo Deus revelata infallibiliter proponit? Cap. VI. S. P. — b) Unde invicte probas librorum inspiratorum canonem? et quid de Vulgata definivit Trid.? Prov. V. — c) Unde probatur Traditionem esse fontem revelationis? et unde Traditio agnoscitur? p. 23. Cap. V. — d) Proba quod Ecclesia sit regula fidei animata seu custos ac interpres regulae utriusque inanimatae idque cum infallibilitate. Cap. VI. — e) Quibus modis Ecclesia exercet suum infallibile magisterium? — f) An obligatio obediendi huic regulae non se extendit ultra dogmata? — g) Quare haec animata regula hodie diligentius populo explicanda est p. 24?

Ad 5^{am} Duplex inanimata: S. Scriptura et Traditio. Animata est Ecclesia. cfr. Tract. de Fide.

Ad b) Ex infallibili Ecclesiae magisterio p. 20.

Quoad Vulgatam definivit eam authenticam habendam.

Ad c) p. 21. fr. Theol. Ex ejus necessitate etc.

Traditio innotescit ex conciliorum decretis etc.

Ad d) Ex verbis Christi p. 24. etc. cfr. Theol.

Ad e) p. 26. In Concilio generali etc.

Ad f) Affirm. ut patet ex prop. damn.

Ergo fideles prae oculis habeant monitum S. Vinc. p. 27.

Ad g) Ob effrenatam sentiendi ac de omnibus iudicandi licentiam modernorum.

6. Prov. VII. In quo consistit Ecclesiae unitas? —

- b) Quid inde deducitur? — c) Quinam errores? —
d) Quid populo de unitate hac inculcandum?

R. Ad 6um In unitate fidei — in unitate animorum communioneque sacramentorum etc. — idque sub uno capite visibili R. P. cfr. Dens de Eccl. n. 74. Syn. prov. 28. 29.

Ad b) 1° Quod omnes Ecclesiae in unione cum R. P. sint oportet. 2° Quod R. P. sit infallibilis p. 31.

Ad c) p. 30. — Quod Ecclesia ex variis sectis possit coalescere. 2° Quod Ecclesia Catholica possit existere sine unione cum R. Pontifice.

Ad d) 1° Unionis cum R. P. necessitatem. 2° Hincque reverentiam et obedientiam cum filiali amore erga S. Sedem p. 33. Allegari potest exemplum S. Willibrordi et Suitberti p. 32.

7. Prov. VIII. Quotuplex est tolerantia et quaenam notantur circa religiosam et Christianam?

R. Triplex cfr. Philosoph. scl. Christiana, civilis, religiosa.

Notantur 1° Ut parochi advigilent ne errores quemlibet in sua religione posse salvari indeque orta religionis indifferentia inter fideles introducantur. 2° Quare rite explicant a) dogma: extra veram Ecclesiam nullus salvatur p. 34. scl. id intelligi de iis qui cum sufficiente culpa sint extra Ecclesiam; — idque probent ex S. Scriptura p. 35, ex sententiis et similitudinibus S. Patrum p. 36., ex fine quare Christus instituit Ecclesiam p. 35. — b) Rite explicant quinam sint extra Ecclesiam scl. Ecclesiam bonos et malos complecti, sorte tamen inaequali p. 37.; homines vero ab Ecclesiastica communione exclusos triplicis generis esse p. 37. 38. scl. infideles — haereticos et schismaticos — et excommunicatos.

3° Tolerantiam Christianam maxime commendari ab Ecclesia p. 38.

4° Ut gratias agamus pro vocatione ad fidem p. 39.

8. Prov. Cap. IX. Quosnam errores specialiter Parochorum vigilantiae designat Syn. Prov. juxta normam Epistolae Encyclicae Pii IX. *Quanta cura?*

R. 1° Pantheismus ac Materialismus p. 40. 41 scilicet ubi eos irreperere viderint. Ad hujus erroris periculum avertendum strenue explicent dogmata, quibus errores isti opponuntur, de Deo, de S. Trinitate, de creatione, de hominis natura, de beatitudine p. 42. 43, item contra ad coelestia erigant: Quid prodest homini etc. p. 43.

2° Naturalismus p. 44—46, quo plena naturae sufficientia stabilitur omnisque supernaturalis ordo e medio tollitur. Contra hunc errorem explicetur naturae insufficientia, quin tamen nimium deprimatur p. 46. 47.

3° Errores contra constitutionem et potestatem Ecclesiae p. 47. — Doceantur fideles Ecclesiam esse institutam ut societatem perfectam ibi, atque utrique potestati civili et sacrae sua objecta esse assignata.

4° Errorem, quod Ecclesia inimica sit progressus et civilitatis p. 52.

9. Prov. Cap. X. Quis est invisibile Ecclesiae caput?

b) Quae virtutes erga Christum fovendae?

R. Ad 9um Christus, Deus-Homo.

Ad b) Fides, spes et charitas, et hinc detestatio impietatis hodiernae negantium Ejus divinitatem p. 65.

TITULUS II.

De Hierarchia et Regimine Ecclesiastico.

1. Prov. I. Quis est visibile in terra Ecclesiae Caput, et a quo accepit primatum jurisdictionis pag. 65?

b) Quid Syn. Pr. praescribit circa Ejus vel sacrarum cardinalium Congregationum Decreta?

c) Quid praescribitur Episcopis ut subjectionem et affectum erga R. Pontificem ostendant? item quid Parochis et Presbyteris?

R. Ad 1um R. Pontifex. — A Christo non ab Ecclesia, quod dicere haereticum est p. 65. 66.

Ad b) *Fidelibus*, ut iis plenissime obediant.

Episcopis, ut ea executioni dent — ut apostolicas litteras fidelibus publicent et explanari curent — ut antiquiores constitutiones, si utile, iterum promulgent — ut decreta S. Congregationis ad cleri notitiam perveniant, et observentur 67. 68.

Ad c) *Episcopis*: a) ut statum Dioecesis Papae tempore statuto referant. b) Ut per clerum amorem erga S. Sedem in fidelibus foveant. c) Ut improbent impiorum facinora, qui Papae *civilia* jura usurparunt, afflictionibusque S. Pontificis condoleant p. 68. 69, atque pro Eo orent.

Parochis et Presbyteris: a) Ut preces pro Papa ex corde fundant; b) ut populum ad id excitent praecipue occasione anniversarii electionis Ejus, quod Dominica praecedente in Missa solemniter populo annunciandum.

2. Prov. II. Ex quibus hierarchia Eccl. constat?

b) In quibus Episcopi Presbyteris superiores sunt?

c) Quanam Episcoporum officia?

d) Quaeenam officia cleri et fidelium erga Episcopos?

Ad 2um Ex Episcopis, Presb. et ministris p. 70.

Ad b) Non tt. potestate ordinis sed et jurisdictionis.

Ad c) Vide Indicem scl. ad laborem vocantur — depositum custodiant — sunt legislatores, iudices, patres — praeluceant exemplo.

Ad d) Ut obediant Episcopo, Eumque sequantur ut J. Christus Patrem p. 71., ut clerus praelia Domini cum Episcopo, cui intimo charitatis et fidei vinculo consociantur, pugnent. 75.

3. Prov. III. Quis est Metropolita?

2) Quomodo convenit et differt a caeteris Episcopis?

3) Quaeenam ejus jura et praerogativa?

4) Quid Syn. Prov. praescribit suffraganeis erga Metropolitanam p. 77?

R. Ad 3^{ium} Qui praest in Provincia Ecclesiastica. cfr. Jus. Can.

Ad 2) Conveniunt quatenus spectant ad hierarchiam ordinis. Differunt quoad jurisdictionis existentiam, et praeceminentiam. cfr. latius Jus. Can.

Ad 3) Inter alia: Convocare Conc. prov. eique praesidere, — suffraganeos visitare; — quoad appellationem etc. Syn. Prov. p. 76. 77.

Ad 4) Ut intimo amoris et concordiae vinculo cum eo conjungantur; et ut ad pertractanda majoris ponderis negotia, quam saepius fieri potest, cum Ipso conveniant p. 77.

4. A) De Synodis Provincialibus dic Cap. IV. S. P.:

1° In quem finem commendentur a S. Canonibus?

2° Quoties juxta Trid. celebrandae pag. 78; indicando simul hujus legis in nostra Provincia modificationem p. 81?

3° Quenam materia in iis tractanda p. 79?

4° Quid circa promulgationem et dubiorum explanationem praescribatur p. 79?

B) De Synodis Dioecesanis dic 1° Ad quid utiles p. 79.

2° Quoties juxta Trid. habendae; indicando hujus legis modificationem p. 81.

C) De utrisque dic 1° Quid circa convocationem et celebrationem statuatur.

2° Quid circa observationem decretorum Synodaliū. Syn. Dioec. cap. I et ultimo. Syn. Prov. Acta F. pag. LII.

R. Ad A) Ad 1um Ad custodiam fidei — disciplinae vigorem — unitatisque fulcrum.

Ad 2um Quolibet saltem triennio. Quando ob difficultates Conc. Prov. suo tempore non habetur, Episcopi ad Metropolitanam convenient, ut de rebus Ecclesiasticis pertractent.

Ad 3^{ium} Quae utiles sunt „pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controversiis componendis aliisque ex SS. Canonibus permissis.” Trid.

Ad 4um Statuta et Decreta Conc. Prov. non ante *promulganda* esse quam a S. Sede recognita fuerint. *Dubia* solvet Episcopus Dioecesanus; si vero agatur de re gravi, recurrendum erit ad Metropolitanam, qui de consensu caeterorum Episcoporum rem definiet, salva S. Sedis auctoritate.

Ad B) Ad 1um Conferunt ad rectam Dioecesis administrationem, ut prudenter, post vota Parochorum audita, corrigenda corrigat Episcopus etc.

Ad 2um Quotannis. Quando ob difficultates non celebraretur, Antistes, convocato Capitulo aliisque viris Ecclesiasticis scientia et pietate insignibus, ordinationes

edat, quas utiles judicavit. Prius congreget ad se Decanos, ut audiat quid animadverterint tum in visitatione sui Districtus tum in Congregatione Parochorum.

Ad C) Ut in convocatione et celebratione canones serventur, — ut omnes, qui de jure vel consuetudine vocandi sunt, convocentur, — ut nemo absit absque justa causa ab Archiepiscopo, si de Syn. Prov., ab Episcopo, si de Dioecessana agitur, probanda; — ut in prima sessione omnes emittant professionem fidei.

— Ad 2um Decreta *Syn. Prov.* in Synodo Dioecessana iterum promulgata sunt cum addito: „Concilia Prov. decreta ab omnibus . . . reverenter recipi et sancte inobservari, violabiliterque observari in virtute sanctae obedientiae, iterum mandamus ac praecepimus.” b) Item praescribitur ut ea habeantur ut totidem divinae voluntatis documenta et signa. c) Omnes superiores illorum Decretorum amorem in subditorum cordibus foveant eorumque executionem procurent. d) Professores ea alumnis explicent p. 4. S. Dioec. — Decreta seu statuta *Syn. Dioecessanae* omnibus *districte praecipimus*, ut diligenter observent et a suis subditis observari curent. Obligatio est juxta regulas communes S. Theologiae Cap. XXVI. Syn. Dioec. p. 115.

Omnis dispensatio in statutis in scriptis habeatur pro valore, et Decano communicanda et in libro Decanali notanda.

5. De Capitulis Canonicalibus petitur (Cap. V. S. P.):
1. Quis et quando ea in nostra Provincia Ecclesiastica restauravit? et qualia?

R. Pius IX. 1858, 23 Julii. Constare debent ex una dignitate Praepositi, et ex octo canonicis, inter quos duo sint officia scilicet Theologi et Poenitentiarum.

2. Quae eorum jura ac onera?

R. Jura sunt juxta Canones communes; onera, a) ut semel in mense in Ecclesia Cathedrali chorum adeant, atque apud Episcopum congregentur. Caeterum liberi sunt ab onere residentiae penes Cathedralē, et a choro p. 83. Theologus liber est a lectionibus p. 83. 84.

b) Ut Episcopo Pontificalia exercenti assistant.

c) Sede vacante, ut vicarium capitularem eligant, electionique novi Episcopi vacent juxta Instruct. de Prop. Fid. 17 Julii 1858 scl. eligunt tres quos S. Sedi commendant.

d) Ut caeteris prae luceant exemplo, beneficentia erga pauperes etc. p. 86.

3. Quinam ad Canonicatum promovendi? R. Qui scientia et pietate commendantur.

4. Quis habitus eorum? R. Supra superpelliceum mozzetta nigri coloris, non serica, cujus forma in Synodo Prov. determinanda p. 87.

6. S. Prov. Cap. VI. 1^a q. Ad quot classes officia Parochorum commode reduci possunt?

2. Quibus verbis ea Trid. sess. 23 I. de Ref. inculcat; et sub quibus similitudinibus Syn. Prov. p. 88?

3. Quid de singulo officio praescribitur in Syn. Prov. Cap. VI. et in Syn. Dioec. Cap. II. V. VI.

Ad 1um Ad tres vel quatuor: 1^a classis respicit officia, quae ad Parochi *residentiam* spectant. *)

2^a Quae ad curam populi sui.

3^{ia} Quae ad personales ipsius mores.

4^a Quae ad ejus Ecclesiam.

*) Cfr. Scavini p. 228. tom. 1.

Ad 2um Praecepto divino mandatum est etc. pag. 89.
— Synodus Prov. p. 87 ea exhibet sub figura providi Patrisfamilias — vigilantis Custodis — et boni Agricolae.

Ad 3um Quoad 1um (residentiam.)

Praen. 1° Residentia distinguitur in materialem et formalem.

Praen. 2° Finis residentiae est a) ut gregi quolibet momento praesto simus. b) Sic praeservamur a nimia dissipatione D. p. 4. 5.

Circa *materialem* residentiam praescribitur:

1° Ut perpetuo resideant, nisi sit causa absentiae legitima p. 89.

2° Ubi sunt plures, ne unquam simul absint, nisi ad summum distantia semileucae ab aedibus parochialibus, nec unquam simul extra Parochiam pernoctent; ubi vero unus est nunquam extra Parochiam pernoctet, non substituto curato sacerdote, qui ibi pernoctet, nisi in casu particulari id ab Episcopo indultum sit D. p. 5. (*)

Nota in U. Ubi duo vel plures sunt, ne simul omnes absint, nisi ad summum distantia unius leucae, dummodo tamen etc. U. p. 5.

3° In casu legitimae absentiae satagant, ut grex nullum patiatur detrimentum. p. 89.

4° Diebus festis vel Dominica ne absint sine licentia Episcopi. Ibid.

5° Sacerdos substitutus, si licentia Episcopi ultra quin denam producitur, ab Episcopo approbari debet. Ibid.

(*) Concessio Parochis pernoctandi extra parochiam non intelligitur nisi sub his conditionibus: 1. ut sacerdos e vicinia praemunitus et paratus sit ejus loco Sacramenta administrare. — 2. Dominica praecedenti e suggestu annuncietur tempus absentiae et sacerdos paratus. cfr. Communicanda Dioec. Buse. 1868.

6° Omnibus commendatur, ut quoties domo absint, domesticis indicent, ubi inveniri possunt. Ib.

7° Caveant a frequentioribus excursionibus D. p. 5.

Circa residentiam *formalem* praescribitur, ut principaliora officia per se ipsum exercent. D. p. 5. 6.

Quoad 2um (curam populi sui): Vi hujus officii debet 1° Oves suas cognoscere. Hinc generatim praescribitur cura a) ut gregis suae statum — indolem — et dispositiones perspectas habeat, ut omnium et singularum necessitatibus succurrere valeat. p. 90. Item b) Ut singuli hominum status officia sua rite adimpleant. D. 7.

Speciatim a) Visitatio annua totius Parochiae (praeter eam, quae initio Pastoratus sui). Haec fieri debet circa Pascha (*) per seipsum nisi legitime impeditus sit; praecedente Dominica annuncietur, et iterum, si non absolvetur hac hebdomade, annuncianda D. 6.; inquirat quot in unaquaque familia adsint communicantes, confirmati, ad catechismum mittendi. Ea omnia describat in libro de statu animarum. 90.

Nota in U. p. 6. Si visitatio Parochiae „in una alterave hebdomade non absolvatur, denuo annunciabitur.”

b) Cura de Registris Baptizatorum — Confirm. — matrim. junctorum — mortuorum Ib. 90.

c) Cura de parentibus — filiis — dominis — famulis; de inimicis reconciliandis. Ibid.

d) Vigilantia circa exitiales libros — scandala — abusus; an lascivum quidquam serpat. Ibid. Remedia contra haec p. 91: Exercitationes in honorem B. M. V.,

(*) Visitatio Parochiae instituenda est a Dominica 1^a Quadragesimae usque ad Ascensionem Domini. cfr. Communicanda Dioec. Busc. 1868 in fine.

Patronorumque — pias Associationes ac Confraternitates. Ib.

Meminerint dum abusibus eradicandis incumbunt, summa opus esse prudentia ac mansuetudine: non aspere etc. D. 7. quamdiu oves fuerimus, vincimus....

Nota. Speciali vigilantiae ejus commendantur Presbyteri et Seminarii alumni, ut Praesidi vel Episcopo referant etc. — puerorum vocatio ad sacerdotium — et institutio juventutis in scholis. D. 8.

2° Pro iis orare 91. Oratione assidua etc.

3° Pro iis sacrificium Missae offerre 91. D. 8.

Quis? R. Ipse Parochus personaliter, et si impeditus sit, per alium.

Quoties? Diebus dominicis et festis etiam *suppressis*, sed quoad festa suppressa sufficit hic ex Indulto Pii IX 1854, ut semel in anno, quod fit ex consuetudine in festo S. Joannis Evang., si dies liber.

Nota in U. p. 8. Concessio Pii IX. 7 Januarii 1858: „Satis esse.... ut applicent diebus dominicis et sex solemnioribus festis tantum sc. Nativ. — Circumc. — Epiph. — Assumpt. Mariae — Apost. Petri et Pauli et Omn. Sanct.

Ubi? In Parochia propria; ergo per alium, si legitime absit. D. 9.

4° Eas instruere: huc ergo pertinet correctio, item praedicationis munus, de quo S. Dioec. cap. V., et S. Prov. tit. 3. cap. V.; item puerorum catechisatio ibid. cap. seq.

Synodus Dioec. hic inculcat, ut juxta monitum concilii Trid. praecipue populo commendent: a) quae ad mortificationem carnis conducunt, hinc jejunia annuncient; — b) quae faciunt ad pietatem, hinc festa an-

nuncient, et indulgentias p. 11. Et Trid. addit „obedire praepositis suis (crebro admoneant.)

5° Sacramenta administrare 92. sedulitate et charitate impensissima — absque ulla personarum acceptatione — sollicitare — indefessi sint ad confessiones audiendas etc. De singulo Sacr. postea.

6° Specialissimam curam gerere a) aegrotorum: hinc si noverint aliquem aegratari ultro ad illum accedant, — pluries etc. 92, — mutuos poenitentes visitent, — Rituale hac de re legant. D. 9.

b) Egenorum praecipue verecundorum: eos eleemosynis et consiliis consolentur — de indigentibus inquirant — ditiores ad eleemosynas excitent. 93.

c) Litigantium — item puerorum, de quibus infra; nupturientium, infra. —

Quoad 3^{ium} (personales ipsius mores): Hinc S. Prov. inculcat p. 93, ut habeant boni nominis testimonium, — prudentia, mansuetudine, charitate suorum animos sibi devinciant — sint comitate et humanitate commendabiles, in conversatione mansueti, in loquendo discreti, exemplares — disceptationibus rerum temporalium ne se immisceant — peculiarem cum paucis familiaritatem non habeant — personas domus vel Ecclesiae eligant immunes a pravi nominis suspicione — temporales commoditates ne inquirant, — caveant a levissima avaritiae suspicione, — sint obedientes superioribus suis — viri orationis — sancti. His S. Dioec. p. 10 addunt: concordia servanda cum suis adjutoribus, aliisque Ecclesiae aut Communitatis administris. Si inter Parochum et illos dissidium oriatur, tempestive moneatur Decanus etc. p. 10.

Nota in U. Mandamus ut, si dissidium oriatur inter

Parochum et Sacellanum etc. tempestive moneatur Ordinarius, ut re mature perpensa pacem et concordiam restituere valeat.

Curet ut sit exemplum fidelium — item ut fideles sibi mutuo operibus bonis praeleceant p. 11.

Nota. Parochorum officia etiam sunt pro iis, qui provisorie Parochiae proficiuntur. Ne quid immutent. Ibid.

Quoad 4um (Ecclesiae suae) Inculcatur a S. P. p. 94: Decorem domus Dei et cultus divini dignitatem cordi habeant quam maxime. Latius S. Dioec. capp. XXIII. XXXII. etc. seqq. cfr. S. Prov. tit. 10.

Nota. Capiti II° Syn. Dioec. jungit paragraphum, qui agit de facultatibus Parochorum scl.: a) dispensare circa opera servilia; — b) indicare Missam tempore pluviae vel siccitatis; — c) singulo anno post diem Commem. omnium fidelium celebrare Missam pro Benefactoribus Eccl. sumptibus fabricae D. 11. 12. Aliae facultates in fine Stat. in circulari: concedendi Benedictionem papalem in fine vitae — benedicendi coronas, cruces, numismata, novas cruces. Haec omnibus Presbyteris, jurisdictionem exercentibus.

7. Syn. Prov. Cap. VII: Dioec. III: De Decanis.

1. Qua de causa Decani instituti sunt p. 94?

2. In quot Decanatus Dioecesis Buscoducensis divisa est D. p. 13?

3. Quoniam sunt Decanorum officia, et facultates?

Ad 1um In regiminis Episcopalis adjutorium.

Ad 2um In quatuordecim, recensiti l. c.

Nota in U. Diversa divisio Archidioecesis p. 12 etc.

Ad 3^{ium} Officia cfr. Jus Can.

1um Inquirere de clericorum et laicorum vita et moribus — quomodo Parochi in cura Parochiali se gerant

— de cultu, suppellectili sacra, de executione decretorum visitationis. p. 94. 95. Sunt Pastores clericorum suae ditionis. D. 16. Hinc tenentur clericos delinquentes fraterne corripere. Bis vel ter frustra monitos ad Episcopum deferent 98.

2um Mandata Episcopi ad Parochos transmittere p. 95.

3^{ium} De vacante Ecclesia parochiali illico certiozem reddere Episcopum, atque interim administratorem designare 97.

4um Clericis sui districtus graviter aegrotantibus sacramenta exeuntium administrare 97. D. 16. Hac occasione curam gerat de stipendiis nondum persolutis etc., Archiva etc. custodiat obeunte Parocho, quae tradet successori 97. D. 17.

5um Invigilare ut bona ecclesiastica juxta canones administrantur 98.

6um Sacra olea Parochis distribuere D. 17.

7um Annue convocare conventum Parochorum eique praesidere. D. 17. Prov. 99. Observata in decursu anni ante Congregationem Decanorum transmittere ad Episcopum 99.

8um Visitare Ecclesias sui districtus 98. D. 18.

9um Parochos in Ecclesiarum possessionem introducere intra 2 menses Stat. Dioec. p. 20. cfr. circulare in fine Stat. Dioec. I. litt. d).

Nota in U. in circulari in fine Stat. deest facultas haec I. d). Stat. Buse.

10um Consilarii legitimi sunt clericorum sui districtus p. 96. Item laicos ad se recurrentes audient et consilio adjuvent etc. *ibid.*

Facultates: 1^a Benedicendi in districtu suo ornamenta et vasa, si non intervenit unctio. Circulare.

2^a Dispensandi in tempore clauso et in 3^{ia} proclam. ante matrim.

3^{ia} Restituendi jus petendi debitum — commutandi dispensando vota simplicia, exceptis perp. cast. et ingred. in relig. Hae in confessionis actu. Ibid.

4^a Facultatem dare binandi, si ad Episcopum accurrerit nequit 98. Item ut alieni sacerdotes per 15 dies celebrent in suo districtu 98.

5^a Exigendi parochialia jura sepeliendi etc. in obitu clerici sui districtus p. 97.

6^a Indicendi sacrificium Missae tempore calamitoso. D. 20.

7^a Permittendi separationem a thoro et cohabitatione provisorie ad 3 menses ib.

8^a Absolvendi a reservatis ib.

8. Cap. VIII, D. IV. De vicariis Parochorum:

1. Quinam sic vocantur?

2. Quatenam locis cit. inculcantur eis?

Ad 1um Qui Parochis ab Episcopo adsignati sunt ut ipsis juvamen praestent 100.

Ad 2um 1° Quoad naturam eorum muneris: a) ut memores sint non sibi sed Parocho vi muneris animarum curam incumbere; ipsorum esse ut Parochum adjuvent; b) ne ullam sibi vindicent auctoritatem, nec consuetudines mutant; c) Parocho obediant in pastoralibus. Si se plus aequo gravari autument, id placide Parocho exponant, et si opus sit Decano vel Episcopo 100. d) Parocho revelent abusus, item modeste media pro bono Parochiae 100.

2° Quoad Disciplinam domesticam: a) In parochiali domo cohabitent. b) Disciplinae domesticae a Pastore statutae plene obediant D. p. 21. c) Rei domesticae

ne se immisceant 102. d) Indebita obsequia a servis non praesumant, debita honeste petant.

3° Quoad ipsos commissa: a) sint diligentes in administrandis sacramentis; b) infirmis visitandis, c) in praedicatione: hinc incumbant praecipue in initio concionibus et catechesibus conscribendis — praedicent Evangelium, non mundanam curiositatem.

4° Quoad seipsos: a) assidue orent, b) sacris studiis incumbant: scientia ex exitu examinis patet 101, c) diebus dominicis et festis summo sacro vesperis et aliis publicis officiis interesse decet D. p. 22.

5° Quoad Parochianos: a) sint urbani, nec agant quidquam dignitati suae praejudicans. b) Eorum domus, nisi ratione muneris, aut concomitante Parocho frequenter non adeant, praesertim minus bene affectorum erga Parochum 101.

6° Quoad legem residentiae: Eadem ac Parochus tenentur, praecipiturque ne sine Parochi licentia unquam abesse possint. 101.

7° Quoad receptionem laicorum: ne unquam laicos praesertim vero foeminas in suo cubiculo recipiant, nisi impedita aula 102.

8° Quoad Parochum: a) Communi conatu tendant sacellanus et Parochus in salutem animarum.

b) A quavis praesumptionis specie sit alienissimus utpote inferior munere, aetate et experientia; doceri amet, Parochi consilia petat, ei honorem exhibeat.

c) Si defectum in Parocho observent, caveant ne idcirco eum minus reverenter habeant, neque defectus revelent praecipue laicis.

d) Si plures sint sacellani sine consensu Parochi officia cuique assignata non commutabunt 103.

Nota. Parochus vicarium ut fratrem et filium diligat: — sit erga eum mitis, — instruat, — consilio adjuvet, — consoletur, — maxime honore prosequendum coram fidelibus curet 103.

9. Quid Syn. Dioec. cap. IV praescribit 1° aliis sacerdotibus Dioecesis Buse. inhabitantibus?

2° Quid circa sacerdotes peregrinos vagos?

Ad 1um R. 1° Ut bonis operibus suis et exemplo viam vitae aliis demonstrent.

2° Meminerint Parochum *praeesse* Parochiae curis spiritualibus. Proin ne se iis immisceant, nec Parocho difficultatem creent.

3° Horam Missae celebrandae servant a Parocho determinatam D. 22.

4° Parocho in functionibus, si petat, assistant.

5° Sacris intersint ut sacellani supra.

Ad 2um Prohibetur ne peregrinus ad celebrationem Missae admittatur vel alias functiones, nisi litteras *commendatitias* ab Episcopo nostro vel a proprio Ordinario aut Praefecto regulari datas ostenderit.

2° Neque ultra octiduum sine licentia Decani, nec ultra quindenam sine licentia Episcopi p. 22.

TITULUS TERTIUS

De custodia et Praedicatione Verbi Dei.

1. Syn. Prov. cap. I. Recense generatim media, quibus Ecclesia utitur ad sanam fidei doctrinam custodiendam?

R. 1° Hanc custodiam confidendo et inculcando ministris Ecclesiae. Cap. I.

2° Leges praescribit: a) circa conversationem cum alienis a fide cap. II. b) Circa lectionem et editionem librorum cap. III.

3° Quandoque exigendo fidei professionem Cap. IV.

4° Invigilando praedicationis ministerio V. VI. D. V. VI.

2. Quanam Syn. Prov. cap. I. Ecclesiae ministris praescribit et inculcanda tradit populo ut *depositum custodiat* ?

R. 1° Ut hoc considerent tanquam praecipuum eorum munus, cum verbum fidei sit connexum cum opere salutis 104.

2° Ut praecipue nostra aetate incessanter moneant fideles a) ad fidem conservandam, nec derisionibus concussos neque seductos speciosis verbis vel inani scientia 105; b) utque cogitent ad alios ad fidem reducendos et ut Evangelium infidelibus annuncietur 105.

3° Ut ministri ea, quae de fide et erroribus tit. I. cap. II. et IX dicta sunt, prudenter exponant.

Prudenter, nam quandoque expedit errores non recensere p. 105. 106.

4° Exponant motiva fidei, praecipue auctoritatem Ecclesiae in docendo, fidelium obligationem audiendi 106.

5° Curam assiduam gerant Parochi de puerorum scholis ipsis commissis, item de adolescentum institutione in sinu familiae.

6° Necnon Parochus suos instruat in privatis colloquiis.

7° Praecipue si quemquam videat vacillantem in fide.

8° Fidelibus commendet ut in dubiis accedant ad Parochum.

9° Moneant Rectores ut fideles habeant fidem vivam, — ad prompte audiendum verbum Dei.

10° Ministri doctrinam ex puris fontibus hauriant : S. Scriptura — Patrum Ecclesiaeque doctorum voluminibus, quae assidue volvant, — ex definitionibus Ecclesiae, praecipue Tridentino — communi Theologorum sententia — Catechismo Romano 107. 108.

3. Prov. Cap. II. Quenam circa *conversationem* fidelium *cum alienis a fide*?

R. 1° Considerent ex frequentiori ac intimiori cum illis commercio periculum esse ne fidei vigor sensim debilitetur 109.

2° Hinc Ecclesiam commendare ne unquam circa eos charitatis officiis desimus, sed ut a consortio, ex quo fidei detrimentum timeri potest, omnino caveamus. Item ut qui mixtim vivunt, exemplo suo trahant ut in Ecclesiam veniant.

3° Prohibitam esse communionem in sacris — haeticorum vel schismaticorum concionibus in templis interesse aut eorum cultui religioso, quasi simul cum eisdem agendo, interesse 110.

4° Ut quoad reliqua Parochi perversionis periculum caveant: nominatim invigilent ne Catholici penes eos famulentur, qui fidem irrideant, aut praecepta Ecclesiae impediunt, — ne liberos instituendos committant iis a quibus fidei periculum imminet.

5° Clericis publica disputatio cum haeticis aut schismaticis prohibita inconsulto Ordinario.

6° Leges Ecclesiae interdicere *cum judaeis* communicationem et familiarem consuetudinem. Hinc vigilent Parochi ne Catholici servitium suum judaeis *assidue* impendant, neque lucri cupiditati cedant 110. Item curandum ne judaeorum opibus indigeant.

7° Ut fideles ab omnibus privatis consortiis se sine mora expediant, in quibus res fidei indigne habentur, et si id fiat a Catholicis. Si aliquando similia audiunt, opportune corripiant.

4. Prov. cap. III. De lectione et editione librorum dic: a) causam tantae sollicitudinis Ecclesiae.

b) Quaenam circa haec monet vel praescribit Ecclesia et Synodus?

Ad a) R. 1° Est nostra aetate pruritus legendi et copia librorum, quorum innumeri ad fidem moresque corrumpendos p. 111.

2° Quia facile lubricis ac noxiis abripimur.

Ad b) R. 1° Ut Episcopi praeter libros in Indice relatos, omnes noxios propria auctoritate e manibus fidelium evellere studeant, noxiosque designent. Hinc.

2° Synodus has leges inculcat p. 112; et praecriptos designat qui a jure naturali ac divino prohibentur, quamvis in Indice non relati sint.

3° Speciatim inculcat ne quis libellos vel *ephemerides* legat aut pecunia sustentet, quae continent lascivias, calumnias in Ecclesiam, vel in dogmata, vel principia socialis consuetudinis subvertunt 113.

4° Commendat ut Parochi curent talia remove, et bonos libros etiam relaxationi inservientes suppeditare v. g. per Bibliothecas, pro locorum opportunitate.

Speciatim de *editione*: 1° Fideles monet et Ecclesiasticis mandat ne libros edant de sacris rebus tractantes sine licentia Ordinarii.

2° Typographis et Bibliopolis nefas est tales libros imprimere vel vendere, sine Episcopi licentia. Idem est de impressione S. Scripturae vulgatae Editionis nec non versionum.

5° Moneantur fideles prohibitas versiones S.S. ab haereticis confectas, et alias omnes non approbatas. Imo consultum est semper licentiam petere a Parocho vel Confessario 115.

5. Prov. Cap. IV. De professione fidei dic: a) quandam externe fides profitenda est et quomodo?

b) Quid jus ecclesiasticum hic praescribit?

R. Ad a) Dicit Synodus 116: „Omnes erudiant. . . . „animarum curatores. . . . ut fidei professionem alacres „praedicient” scl. dum honor Dei vel salus proximi id exigant. Item ut eam manifestent universa agendi vivendique ratione nominatim publico sacramentorum usu etc.

Ad b) Ut eam emittant a) qui parochialem curam obtinent, infra duos menses; b) qui ad Canonicatum promoventur, scl. bis: semel coram Episcopo, semel in capitulo. Haec duo Trid.

c) Professores Seminarii — Lectores Regulares — Magistri ac Praeceptores in Gymnasiis Ecclesiasticis;

d) Clerici ante sacros Ordines.

6. Prov. V. Dioec. V. Circa praedicationis ministerium indica: 1. Quanam Trid. praescribit.

2. Quibus diebus vel quo tempore Synodus Prov. concionem vel instructionem mandat vel suadet?

3. Quid praescribunt Synodi circa praecedentem lectionem S. Scripturae — circa modum inchoandi instructionem — circa materiam — circa modum praedicandi — circa tempus?

4. Quanam ipsi ministro vitanda?

4. Quinam praedicare tenentur. Dioec. V.?

R. Ad 1um Ut, qui curam animarum habent, per se vel, si impediti, per alios diebus saltem dominicis et festis solemnibus plebes pro sua et earum capacitate

pascant salutaribus verbis, docendo scitu necessaria ad salutem, vitia, quae declinare, idque cum brevitate et facilitate sermonis. Sess. 5. II. Ref.

2° Ut frequenter diebus praesertim dominicis et festis ex iis quae in Missa leguntur aliquid exponant, (Ratio quia Missa celebratur in lingua non vulgari), ac SS. hujus Sacrificii mysterium aliquod declarent. Sess. 22. Cap. VIII. De Sacrif. Miss.

3° Ut in Quadragesima et Adventu quotidie vel saltem ter in hebdomade, si Episcopi ita oportere duxerint, S. Scripturam divinamque legem annuncient. Sess. 24. IV. Ref.

Ad 2um 1° Praecipit ut ubi plures sunt sacerdotes singulis Dominicis et festis concio uberior fiat in Missa principaliori, et in aliis Missis brevis instructio dominicis, si non sint 1^{ae} classis nec festum a populo ferandum occurrat. Ubi vero solus est Parochus, concio vel instructio in 1^a vel 2^a missa saltem alternatim fiat. 118. 119. (*)

2° In Majoribus solemnitatibus curabunt, ut extraordinarii conciones habeantur in officio praesertim pomeridiano. Talis solemnitas vel Quadragesima ratio est concionem vel instructionem in Missa habenda transferendi ad horas pomeridianas. Ib.

(*) Festa solemnia, quae per binos dies continuos celebrantur quantum ad *concionem* quasi unum festum habentur. Communic. D. B. 1869.

Parochus qui est solus satisfacit dummodo sub prima vel secunda Missa concionem vel instructionem habeat nempe alternatim. Per se commendatur ut in singula Missa concionem vel instructionem habeat. Communic. D. B. 1869.

Sacerdos binans saltem alternatim concionem vel instructionem habeat; sed concio aequae ac instructio in prima vel secunda Missa pro libitu fieri potest. Cfr. Communic. D. B. 1871.

Sermones pomeridiani frequentes sint 120 ; id nominatim speramus mense Majo.

3° Laudamus consuetudinem legendi in Quadragesima et Adventu in Missa Epistolam et Evangelium feriae, additis brevi sermone et explicatione.

Item eis committimus his temporibus (Quadrag. et Adv.) SS. Redemptionis mysteria extraordinariis concionibus accurate confectis proponere. 119.

Ad 3^{ium} Ante concionem vel Instructionem praelegatur Epistola et Evangelium.

Omnis instructio catechetica exordium sumat a Pater — Ave — Credo, concludaturque actibus fidei etc. D. 24.

Nota in U. p. 23. Semel in mense instructio catechetica exordium sumat ab orationibus Pater noster, Ave M. et Symbolo Ap. et concludatur actibus Fidei etc.

Materia praecipua sit praesertim ruricolis circa fidei mysteria -- praecepta — sacramenta et ritus Ecclesiae 120. De virtutibus et vitiis 118, — quam Trident. praescribit vide ad 1um.

Aptent eam indigentis et circumstantis temporum et locorum, hinc mala quibus inficitur societas strenue repulsent, et proin saepe agant de obedientia Superioribus.

Circa modum praedicandi: 1° Certo ordine 120; 2° post longam et aptam praeparationem; 3° ejus oratio doceat delectet et flectat; 4° non in sublimitate sermonis; 5° non per subtiliores et inutiles quaestiones; 6° brevi et facili sermone; 7° quin vim in eo ponat, tamen ne respuat ornatorem stylum 121. 122; 8° memoriter D. 23, et e suggestu; 9° praedicet exemplo et invocato S. Spiritu, 123. Dioec. 24.

Circa tempus: Instructio non ultra $\frac{1}{4}$ horam, nec

concio post prudens exordium ultra mediam horam ordinarie protrahatur D. 23. 24. — Post 1um Evangelium.

Ad 4um 1° Ne tractet ea, quae civilis gubernationis negotia respiciunt, vel inter saeculares disputata 122. 2° Ne unquam de seipso loquatur aut queratur de injuriis quas forte accipit. 3° Dum loquitur de scandalis, ne allusionibus invidiam creët in individuo. 4° Ne quaerat gloriam suam; nec pusillanimis fiat si fructus non sequatur 122. 123.

Ad 5um 1° Nemo, nisi Parochus vel ejus adjutor praedicare praesumat inconsulto Episcopo 120.

2° Non tt. Parochi et Sacellani sed et sacerdotes qui in sacellis publicis sacrificium offerunt. D. 22.

7. De Catechizandis pueris cap. VI. D. VI. ponuntur sex quaestiones:

1. Unde deducis hoc gravissimum Parochi officium? R. 1° Quia inde pendet sanctificatio hominis D. 24. 25. Pr. 124. — 2° Inde societas sancta procedit ejusque felicitas. — 3° Ex conaminibus impiorum 124.

2. Quid hic curare debet? R. 1° Ut statuta hora ad catechismum mittantur, non omittens hoc inculcare parentibus et tutoribus 124. — 2° Ut ipsi parentis a teneris instruant filios circa rudimenta doctrinae — justitiae sensum — recteque vivendi normam 125. seq. — interrogentque suos circa audita in catechismo 126. — 3° Ut in unaquaque familia catechismus reperiatur ac constanter perlegatur 126.

3. Quas regulas servabit fini catechismi assequendo aptissimas?

R. Generatim sollicitus sit ut in omni charitate et patientia instructionem captui eorum accommodet — ut

pueri bene attendant — ut explicationibus, exemplis, comparisonibus veritates altius imprimat — indicetque *practicum usum*: 124. Non litteram tantum memoriter discant, sed sensum assequantur D. 26.

Speciatim Syn. Dioec. 26—28. 1^a amore prosequi eos ut alter Christus, pater, mater, nutrix.

2^a Indagare indolem, capacitatem, modum loquendi.

3^{ia} Non multa, sed multum (summa cura praeparatum) dicere.

4^a Disciplinam integre servare D. 27. Hinc a) sedent, distincto sexu, facie versa ad Altare, petulantiores inter sapientiores; b) non admittantur infra requisitam aetatem; c) silentium altissimum obtineat, — suo exemplo, — dicendo id gratissimum Deo — praemiis vel castigationibus, *sed omnino abstinendum a verberationibus*. (Incorrigibiles, monitis parentibus, dimitti possunt). Ostendat se maximi facere diligentiorum frequentiam — vultus modestiam — animi sagacitatem 125 — jucundum esse sibi.

5^a Aptus sit modus: dogmata per facta historica exponantur; praxin doceat v. g. orandi, confitendi etc. dicendo quomodo fieri — quomodo non fieri debeat.

6^a *Diebus dominicis conclusio* fiat brevi ac practica instructione morali ex mox explicatis D. 28.

4. A qua saltem aetate pueri ad catechismum vocandi sunt? R. Saltem a septimo aetatis anno ad catechismum vocentur D. 25.

5. Quoties instruendi sunt pueri?

R. 1° Instructio puerorum, quorum ordines discreto Parochorum iudicio reliquuntur (D. 25), fiat singulis diebus Dominicis ac bis ad minus singula hebdomade 125, idque per unam circiter horam D. 25.

Attamen puerorum instructio pomeridiana omitti potest a) diebus Dom. 1^{ae} classis, b) quibus occurrit vel subsequitur festum in populo feriandum; c) quibus adoratio XL Horarum, d) vel 1^a communio, e) vel Missio habetur, f) durante Missione, g) a Dom. Pass. usque ad 2 post Pascha *etiam* infra hebdomadam D. 25.

2° Qui praeparantur ad primam communionem ab Adventu (quo tempore fit puellarum ac puerorum delectus 147 seu catechizandi pro 1^a communione catalogo adscribendi sunt D. 38) usque ad 1^{am} comm. *quotidie* certis statisque horis instruantur 147, idque per horam circiter D. 37, exceptis a) sabbatis, b) festivitatum vigiliis et c) festis in populo feriandis.

3° Anno proxime praecedente ad 1^{am} comm. admissi iisdem diebus ac sub 2°, ac insuper Dominicis diebus. D. 37.

4° Optandum ut Neocommunicantes 2^{di} quoque ac tertii anni per aliquod tempus in anni decursu, quantum hoc fieri potest, catechismum frequentent. Examen *horum* antecommun. Paschalem consultum, pro 1ⁱ et 2ⁱ anni praeceptum. D. 37.

Nota in U. p. 36. Admissi ad 1^{am} communionem per integrum annum catechesi interesse debent diebus Dominicis. Consuetudo ut Neocommunicantes 1ⁱ et 2ⁱ anni catechismum perseverantiae per aliquod tempus in anni decursu, quantum hoc fieri potest, frequentent, laudanda, ac ut introducatur, optandum.

5° Confirmandi per tres hebdomades quinque saltem singulis hebdomadis instruantur D. 32.

6. Quando promulgandae sunt leges de frequentanda catechesi? R. Singulis annis initio Adventus eae promulgantur e suggestu. D. 38.

Nota. Fiat catechismus juxta catechismum Dioec. D. 25.

TITULUS QUARTUS.

De Novae legis Sacramentis.

I. De Sacramentis generatim cap. I petitur :

1. Explicata cum S. Bonaventura quomodo Ecclesia per Sacramenta sit terribilis ut castrorum acies ordinata 127.

2. Quanam synodus inculcat sacerdotibus ut sancte *administrentur* 128. 129 ?

3. Quanam fidelibus inculcanda ut ea sancte *suscipiant*. 130.

4. Quid praescribitur: a) circa indignos repellendos 130 ? b) circa oblationes 130. 131 ?

Ad 1um *Terribilis*, quia fortis per Confirm., — *acies*, quia unita per SS. Eucharistiam, — *ordinata* per Ordinem. Ex hac acie per mortem subtractos restaurat Matrimonium; — prostratos per culpam erigit Poenitentia. Hanc aciem quis ingreditur ad praeliandum per Baptismum; hac acie egreditur ad coronam per Extremam Unctionem.

Ad 2um 1° Ut perpendant quanta veneratione digna sint.

2° Ut ritus religiose et attente observent.

3° Caveant ne materiae vel formae quid desit. — Intentio sit actualis vel saltem virtualis. — Verba distincte et articulatum proferant.

4° Ut incessus et exterior compositio nil nisi grave prae se ferat.

5° Locus administrationis, vasa, libri, vestes nitida sint.

6° Ut sancta *sancte* pertractet. Hinc in eo requiritur sanctitas. Hebr. X. 28. Deteriora etc.

7° Ut diligentissimi sint in hoc munere obeundo 131.

Ad 3um Crebro moneantur ut rite se praeparent, et mente devota et toto corporis habitu rite compositi accedant. Hinc eos diligenter erudiant de Sacramentorum virtute — dignitate — caeremoniis — animi dispositione, — et duo efficere conentur: 1um ut intelligant quanto honore digna sint, 2um ut sibi damnum putent, si Poenitentiae et praecipue SS. Eucharistiae usu aliquamdiu careant.

Ad 4um ad a). Ut eos prudente severitate arceant. Imo praecipitur recursus ad Ordinarium si res moram patiat.

Ad b) Interdicitur ne pro Sacramentis aliquid directe petant. Quoad oblationes, quae occasione Sacramentorum dantur, laudabiles servantur consuetudines. Nulla vero hac in re habeatur legitima consuetudo nisi quae ab Episcopo probata fuerit. Abusus corrigantur.

II. S. P. cap. II. D. VII. De Sacram. Baptismi:

1. Quanam deducuntur ex ejus necessitate?

R. 1° Maxime interesse ut fideles cognoscant ea quae ad Baptismum referuntur, quare Parochi nunquam se satis multam operam in exponendo Eo se collocasse arbitrentur 132.

2° Curandum ut rite administretur et suscipiatur.

3° Monendos esse parentes ut recentes nati quamprimum et nunquam tardius tertia a nativitate die ad Ecclesiam deferantur.

4° Incumbere Parochis ut praesertim obstetrices sciant valide baptizare 133.

5° Monendas esse opportune *mulieres gravidas*, ne noceant proli, et proin ut abstineant a periculosis laboribus etc. D. 28. Item instruendas de modo baptizandi abortiva *ib.* Eadem occasione parentes memores reddantur legis prohibentis infantulos secum in eodem lecto collocare D. 28.

2. Quenam S. D. praecribit de ablutionis aqua et de fonte? R. Adhibeatur aqua eo anno consecrata D. 29. Hinc oleum in Coena Dⁿⁱ consecratum statim obtineant, quo utantur sabbato ante Pascha. Aqua conservetur in fonte mundo nitida, alias iterum benedicatur formula Rit. Rom. Fons operculo et clave claudatur D. 29.

Nota in U. p. 29. Non praescribitur ut oleum S. obtineatur feria 5 in Coena Domini.

3. A quo, ubi, et quo ritu baptizandum?

R. *A Parocho* vel auctorizato (extra necessitatem). Ipsum vero baptismum non nisi *in parochiali Ecclesia* penes fontem Baptismalem administrandum esse districte praecipimus 133, nisi Episcopus dispenset. In eodem loco postea domi baptizatorum coeremoniae suppleantur 133. Hinc, nisi constet, interroget Parochus an infans sit suae Parochiae — an domi baptizatus D. 29.

Quoad *ritum* distinguat an infans — an adultus, — i. e. septennio expleto — an solemniter vel domi privatim baptizet, quo casu vide D. p. 30.

4. Quid de inscriptione in libro Baptismali?

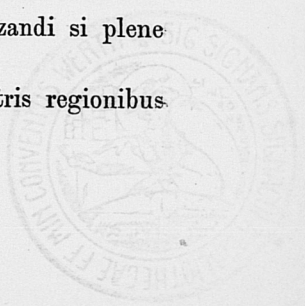
R. Antequam infans ex Eccl. asportetur, fiat D. 30. Si patrini adhibeantur tantum in suppletionem coeremoniarum, id adnotetur. *Ibid.*

5. Quid de Baptismo conditionali?

R. 1° De eis, qui ob periculum mortis privatim baptizati sunt: circa validitatem eorum baptismi diligentissime perscrutetur Parochus 133, et si prudens dubium adsit, sub conditione rebaptizentur.

2° De expositis: conditionatim rebaptizandi si plene non constiterit de Bapt. eorum 134.

3° De redeuntibus ex haeresi: in nostris regionibus.

ait S. Prov. 134 ut plurimum sub conditione rebaptizantur, sed *non sine sententia Episcopi* exquissita; *imo nostra licentia* impetrata ante Bapt. emittat professionem fidei. D. 31. Parochi petentes licentiam prius diligenter inquirent et inventa Episcopo communicent D. 31.

6. Quomodo cum adultis agendum 134? R. Non statim etc.

7. Quid circa paternos praescribitur?

R. 1° Cum hoc officium nimium negligentem habeatur hodie, sedulo et nominatim exponant officia 135.

2° Edoceat non licere suscipere infantem, qui ab haeretico vel schismatico baptizetur D. 31.

3° Arcendos esse a) infideles etc. 135. 136. Nota: quid si indignus se praesentet 136.

8. Quid de nomine — puerperis 137. D. 31 — commemoratione Baptismi?

R. Prohibemus, ait S. P. 137, ne fabulosa, obscaena et ridicula *nomina* imponantur, et praecipimus caelitem tt. nomina, quae in probatis Martyrologiis reperiuntur, assumi. Ratio, ut imitetur et precetur hunc Sanctum.

Puerperae ad Ecclesiam accedant benedictionem accepturae 137. Hanc consuetudinem ait S. D. p. 31 servandam decernimus; non vero admittantur sine rationabili causa ante 15 diem a partu; deneganda est haec benedictio tribus generibus D. 32, (notorie ex copula illicita — matrim. illicito mixto, quin reconciliatae — dum infans ab acatholico ministro baptiz.) de qua denegatione opportune monendae puerperae.

Jugis commemoratio fiat accepti Baptismi, praesertim anniversaria die a) religiosis actibus piisque operibus, b) renovatis saepius votis baptismalibus publice et privatim 137.

III. Syn. Pr. III. D. VIII. De Confirmatione petitur:

1. Quid denotat, quod quis *in fronte* — per *crucem* — *chrismate* inungatur? R. 138.

2. An necessarium 138, et qua aetate suscipiendum 139?
R. Non de necessitate medii sed praecepti gravis, data occasione. In articulo mortis in quacumque aetate semper utiliter confertur; sed in ordinariis circumstantiis nemo ante septennium, nec diutius differendum 139.

3. Quid observandum *ante* — *in* — *post*?

Ante: 1° Erudiendi sunt 138, et sic „statuimus, aiunt statuta D. 32, „ut peculiari cura per tres saltem septimanas, quinquies ad minus singulis septimanis, confirmandi erudiantur.

2° Examinandi sunt, nisi constet de idoneitate, et quidem singuli et seorsim, an sciant saltem distincte preces consuetas, mysteria fidei, praecepta Dei et Eccl., caetera fidei rudimenta, naturam etc. Confirmationis D. 32. 33.

3° Disponendi sunt a) quoad animam et hinc omni pietatis sensu prius accedant ad confessionem et ad 1^{am} Communionem admissi insuper ad Communionem.

Si haec duo [2° et 3° a) scientia et praeparatio] adsint, admissis porrigenda est *schedula* a Parocho vel ejus nomine a sacellano signata 139. D. 33.

b) Quoad corpus: et hinc observent *jejunium* si commode possit D. 33; — ut *frons* sit crinibus vacua, faeminarumque caput tectum integumento *plano* ib.; — mares a foeminis distinguantur et primo loco mares accedant. — Cum ad vicinam Ecclesiam ire tenentur, desideramus, si nil obstet, ut pueri praecedant, sit peregrinatio pia 140. D. 33.

4° Adsit patrinus: unus saltem pro masculis et una saltem pro foeminis ejusdem Parochiae — non idem pro

pluribus Ecclesiis D. 34 — diversi ab iis Baptismatis — excluduntur iidem ac in Baptismate 140.

In collatione: a) ut statim, incoeptis caeremoniis, fores Eccl. claudantur 140 D. 34, nec quis abeat nisi post benedictionem D. 34.

b) Omni decora pompa celebretur 140.

c) Tempore administrationis alternatim cantentur hymni etc. atque Rosarium oretur D. 34.

Post collationem: Modeste domum redeant — qui ex altera Parochia ordine quo venerunt — sancte diem transigant D. 35. Curandum ut donum hoc alte animis infixum maneat 140, strenueque pugnent.

IV. Prov. IV. D. IX. De SS. Eucharistiae Sacramento :

1. Unde deducit Trid. ejus excellentiam?

R. Quia continet jam ante usum Auctorem gratiae 141.

2. Quid praescribitur circa ejus custodiam — susceptionem — administrationem?

R. Circa *custodiam*: 1° In solis Ecclesiis parochialibus vel regularibus 142. — Collocetur in tabernaculo in medio Altaris posito — pixis intus deaurata alboque velo cooperta insideat corporali mundo *alternis mensibus mutando*. Adsit aliud vas 143. De ostensorio, lunula *ib.*

2° Tabernaculum clavi obseretur, quae a Parocho vel Rectore Ecclesiae fideliter custodienda est; consulitur ut adsit duplex.

3° Nihil aliud in tabernaculo reponatur.

4° Lampas ardeat.

5° Particulae renouentur toties ut periculum corruptionis avertatur — fiat alternis saltem hebdomadibus — nullibi ultra mensem differatur 143.

Circa susceptionem: 1° Ut efficaciter ad ejus frequentiam excitentur. Hinc a) doceantur assidue de tanti be-

neficii magnitudine, et nemo sit qui ejus virtutem et fructus nesciat 144.

b) Allegari possunt verba Trid. et S. Francisci Sal. sententia D. 35.

c) Paratissimi sint suscipere volentibus, et ne quidquam retributionis de mensa communionis exigant D. 35.

2° Simul tamen excitentur ut debite se praeparent 145, et, si agatur de frequenti communione bis in hebdomade, adsint conditiones requisitae D. 36.

Circa *administrationem*: observet Rit. Rom. — non distribuatur in altari in quo alius celebrat 145, — non distribuendum in sacellis privatis 146, — non ante auroram nec post meridiem *ib.*

V. Prov. V. D. X. De prima puerorum Communione: Quenam hic a Parocho observanda?

R. 1° Ut sedulo inculcet et ipse meditetur quanti momenti sit 146. D. 37. Incendat igitur tenera corda ferventissimo erga Christum amore et maximam cibi istius existimationem in ipsis infundat 146.

2° Praescripta de Catechismo cfr. scripta Tit. 3. q. 7. subquaestione 5. l. 2. 3. 4.

3° Non admittantur regulariter ante annum 12um incoeptum, nec post 14um completum 147, — non nisi ab ipso Parocho examinati circa doctrinam et mores 147.

4° Fiat non ante Dom. 4. Quadr. nec post festum Ascensionis 147, nec per annum omittatur inconsulto Ordinario D. 38.

5° A solo Parocho suscipiant eam 147, exceptio pro collegiis ecclesiasticis etc. D. 38.

6° Qui pueris praeparandis incumbunt, corrigant eorum defectus, informentque ad virtutes maxime obedientiae et pietatis 147.

7° Saepius confiteantur 147, etiam generali Confessione 148, — optimeque ultimis diebus pium facient secessum *ib.* — a parentibus petant benedictionem D. 39., qui monendi sunt circa vestes D. 38.

8° Fiat maximo apparatu 148. D. 38. — pridie sonitus campanae — Altare ornetur — communicantes ante altare — post Evangelium sermo brevis — sub Comm. *Veni Creator*. (*Nota in U.* Non praescribitur *Veni Creator* sub Communione) — in Laudibus, quibus intersint parentes 148, votorum Bapt. renovatio praemisso sermone D. 39., et electio Mariae, — Te Deum — Indulgentia 40 dierum Dom. praec. annuncietur D. 39.

9° Dent nomen Confraternitati Ador. Perp. — singulo mense ad Comm. — Catechismum perseverantiae frequentent D. 39.

Nota in U. p. 38. *Commendatur* inscriptio in Confraternitatibus.

VI. Prov. VI. D. XI. De Communione Paschali quid Parochis praescribitur, et b) quid statuitur?

R. ad a) 1° Ut praeceptum Concilii Latr. „Omnis utriusque etc.” quadragesimali tempore ad praescriptum Rit. Rom. quotannis e suggestu promulgetur et rite explicetur 149.

2° Ut hoc omni ardore et industria inculcent, monentes a) huic obediendum esse si viva velint esse Ecclesiae membra, b) conveniens esse tempus, c) primos fideles quotidie suscepisse 150.

3° Ut simul inculcent quod debeat fieri in propria Parochia, nec satisfieri in alia ecclesia sine licentia Episcopi vel Parochi.

4° Ne quis sine hac licentia alienum Parochianum ad Comm. Pasch. admittat. *ib.*

5° Neo-Communicantes 1ⁱ et 2ⁱ anni examinandi D. 37.

6° Aegrotis in paschalibus diebus deferatur D. 40.

7° Venia dilationis tempore paschali petatur et concedatur.

8° In pagis alibi confessi doceant id testimonio confessarii, si suspicio adsit D. 40.

Ad b) statuitur 1° Tempus: pro omnibus Dioecesis Busc. a Dom. Pass. usque ad Dom. in Albis, pro primo-communic. et aegrotis extenditur usque ad Dom. 2 post Pascha D. 40.

Nota in U. p. 39. Ordinario concessa est facultas extendendi tempus Paschale a Dom. Passionis usque ad 2^{am} post Pascha utrinque inclusive: hinc Parochi extensionem petere possunt. Annuimus ut primo-communicantes et aegroti tempore dicto Ecclesiae praecepto satisfacere possint.

2° Permittitur ut in Seminariis, Collegiis etc. satisfiat 151.

VII. Prov. VII. D. XII. De Communione infirmorum:

1. Quatenus observabit Parochus a) circa non graviter decumbentes, — b) circa constitutos in periculo mortis, — c) circa pueros, — d) circa ritum et cultum in via et in domo?

2. Cujus officium est administrare viaticum, et quid inde sequitur pro Sacellano?

Ad 1um ad a). 1° Sedulo hortentur ut saepius eam suscipiant maxime in solemnitatibus, et sacerdotes sint paratissimi eam deferre quoties cupiunt 152.

2° Curet ut satisfaciant jejuni praecepto Paschali 152.

Ad b) 1° Quod praecepto divino teneantur Viaticum suscipere 152.

2° Vigilet ut opportuno tempore suscipiatur.

3° Perseverante periculo iterato deferet cupienti. *ib.*

4° Non eximi qui die anteriori non graviter decumbentes communicarunt 153.

5° Nulla oblatio suscipiatur si devotionis causa vel *iterato* viaticum deferatur D. 42.

Ad c) Iis conferri potest si adsit discretio; restituti sanitati communicare non pergant 153.

Ad d) Stola alba sub veste — pixis in bursa in sinu reposita — in cubiculo stola supra vestem etc. D. 41.

2° Sincerissima devotione iter percurrat 153.

3° Hortetur fideles ut majori qua valent veneratione et amore Deum suscipiant D. 41. Pr. 153. Praemoneat Parochianos ut cubiculum ab omni sorde mundetur — mensa cum linteo, cruce, luminaribus, vasculo aquae benedictae et aquae simplicis, linteum ante pectus infirmi D. 41.

R. Ad 2um Munus est Parochi, qui et Vicariis suis illud delegat. Permittitur et Rectoribus Seminarii etc. 152. D. 42.

Sacellanus singulis vicibus certiore reddat Parochum de administrato viatico D. 42.

VIII. Prov. VIII. D. XIII. De Sacramento Poenitentiae: Ad quaenam vi statutorum attendet minister sacer circa Sacram. Poenitentiae?

R. 1° Ad ejus institutionem et necessitatem et partes 153—155.

2° Ut diligenter explicetur. Ratio ex Catech. Trid.: quia frequenter suscipitur. D. 42.

3° Ut fideles ad ejus frequentem usum excitentur, et omittentibus annuam Confess. praeceptum Ecclesiae in mentem revocetur 156. 157. (Quoad comm. Paschalem vide p. 149 singulis annis e suggestu promulg.).

4° Etiam *pueros* teneri ad praeceptum 157. Hinc Syn. Dioec. 43 praescribit a) ut Parochi *pueros* mature modum pie et fructuose confitendi doceant; b) ut magna erga Sac. Poen. aestimatione et affectu imbuantur.

c) *Mandat* ut pueri qui praecepto confessionis tenentur, ad *minus bis* in anno et quantum fieri potest statutis temporibus, ac *praemissa* aliqua *praeparatione* ad confessionem vocentur D. 43; *multum* vero *laudat* eos, qui *quater* in anno feriis Quatuor temporum eos ad confess. vocant.

Post 1^{am} Comm. saltem per unum annum statutis diebus singulis circiter mensibus ad confess. accedant D. 43.

5° Ad jurisdictionis naturam et extensionem: Parochis conceditur *ordinaria*, aliis *delegata* 157. — In Dioecesi Busc. per se est pro *tota Dioecesi*, sed de consensu quorum interest; *prohibetur* omnino ne quis excipiat confess., dum Parochus loci aut ille cujus interest consensum non dedit D. 44. Non agitur hic de sacerdotibus missis ad certum locum; sed litteras approbationis statim Parocho et Decano intra quindenam exhibeant. D. 44.

Quidam casus reservantur, praeter in mortis articulo 158. D. 45. suppositis supponendis. D. 45. scl. *pro omnibus* a) casus complices, idque etiam in articulo mortis, nisi deficiente tunc quocumque alio sacerdote. D. 45. b) Absolutio culpabilis complices, cui annectitur excomm. S. Pontifici reservata et suspensio Episcopo specialissime reservata D. 45. c) falsa denunciatio confessarii sollicitantis. cfr. Circulare in fine Stat. Dioec. n. II.

Pro *aliquibus* reservantur: 1° Quinque casus papales. Circulare in fine Stat. — 2° Decem casus Episcopales D. p. 46.

Absolvere tamen possunt a casibus *papalibus* omnes: si confessiones audiunt in ordine ad a) matrim. (Cfr. cir-

culare *ib.*) — b) Viaticum, — c) Extr. Unct.— d) Communionem infirm.,— vel e) quamlibet infirmi confessionem. — Item f) in casibus haereticorum ad fidem conversionis.

A casibus *Episcopalibus* vero absolvere possunt si confessionem audiunt in ordine a) ad matrim. — b) Viatic.— c) Extr. Unct. — d) Comm. infirm.,— e) vel quamlibet infirmi confessionem. Item f) in locis ubi celebratur Missio — oratio XL Horarum — Jubil. — Patroni festum pridie, ipso festo, in octav. cfr. D. 48. g. h.

Nota. 1° In articulo mortis nemo per se potest dispensare super irregul. vel in votis D. 45 I. Quoad suspensionem Episcopo reservatam vide *ib.* II. — 2° Haeresis et abortus specialiter reservati D. 47. — 3° Limitationes circa casus *Episcopales* a—f (g. h. supr.)

6° Ne nomen complicitis inquirant D. 49.

7° Ad muneris gravitatem: hinc prius orent 159, studeant *ib.*, blande suscipiant, *imparatos* disponant (cfr. Leonis XII verba) 160, nullus infensus discedat 161, ne aegre ferant si alteri confiteantur, imo saepe extraordinarios confessarios procurent 162, ne se immisceant bonis temporalibus administrandis 162, ne stipendia etc. 163. D. 50.

8° Ad *sigillum* 162. D. 49: hinc a) abstineant a gemitu et strepitu, b) submisse loquantur, c) aequae lente Benedictio detur, d) in petitione consilii ne nomen exprimas, e) in familiari conversatione et praesertim ad mensam nunquam de auditis in confessione fiat sermo D. 49. 40. f) licentia raro petatur.

9° *Ad locum*: sit sacer — mulierum confessio in Ecclesia ut in Rit. Rom., (si id nequeat tamen patenti loco si possit) 162. Ante ortum solis et post occasum lumen adsit. Clerici in quovis loco D. 50.

10° *Ad tempus*: semper prompti — ultro se offerant diebus Dom. et festis nec non in sabbatis et vigiliis festorum 163.

IX. Syn. Prov. IX. D. XIV. De indulgentiis petitur:

1. Quos modos redimendi poenas temporales Syn. Prov. allegat? R. Quatuor p. 164 scl. a) Per satisfactionem sacramentalem. b) Per alia poenitentiae opera hoc fine sponte suscepta. c) Per ipsas calamitates patienter toleratas. d) Per Indulgentias.

2. Quomodo Indulg. concedendi potestatem probat?

R. 1° Ex S. Scriptura. 2° Ex usu antiquo. 3° Ex conciliis. 4° Ex thesauro Ecclesiae, qui constat ex infinitis Christi meritis et satisfactionibus et ex superabundantibus satisfactionibus Sanctorum 165.

3. Quibus applicari possunt probando quod defunctis?

R. p. 165. Pro vivis et defunctis. Prb. ex communiione Sanctorum.

4. Quaenam ministro sacro officia inculcat?

R. 1° Syn. Prov. commendat enixe ut rite exponant quae spectant ad indulg. *doctrinam* et *usum*: insistant in eo, per Indulgentias nunquam *peccata* remitti — proin requiri statum gratiae — ob eas poenitentiae opera non esse rejicienda, cum Ecclesia non desidia sed infirmitati nostrae subveniat 166 — opera ab Ecclesia praescripta implenda esse *ib.*

2° Ut Parochi et concionatores fideles frequenter hortentur ad earum usum 167. Quem in finem dicunt Stat. Dioec. p. 50: Parochos summopere exhortamur, ut commendent viam crucis, erigant confraternitates menstruas habentes indulgentias, indicentque orationes, quibus annexa indulgentia.

3° Quoad abusus: *prohibet*, ne quis ullas novas aut

ignotas Indulg. populo commendet nisi prius ab Ordinario recognitas et approbatas 166. Formalitas haec explicatur D. 51.

Praecipit vero Parochis ut populum suum diligenter admoneant, ne foliis aut libellis quibusvis temere fidem adhibeant hac in re. 167.

Nota. Bullae scribantur in Registro memoriali D. 110.

X. De Extrema Unctione: Syn. Prov. X. D. XV.

Quaenam de ea praescribuntur?

R. 1° D. 52. Ut saepius fidelibus inculcent ea quae Syn. Prov. edixit a) de ejus praestantia vide verbas. Jacobi 167. Hoc etiam patet *ex fine*: alia Sacramenta praestant in vita remedia adversus hostes, hoc Sacramentum vero in fine vitae 168. D. 52 in initio.

b) De ejus effectibus *ibid.* scl. ut delicta si quae sint etc.

c) De ejus subjecto scl. administrandum iis qui periculose decumbunt — senibus qui indies mori videntur — pueris, qui absolvi possunt — adultis amentibus non perpetuo 168. 169 — sensibus destitutis 170.

2° Statuimus ut unctio renum omittatur D. 52.

Nota in U. Nil de omissione unctionis ad lumbos.

3° Quoad reiterationem serio meditentur verba S. Li-
guorio D. 52.

4° Ad Parochum spectat curare ne quis sine ea moriatur 169, neque retardet donec aeger sit sensibus destitutus *ib.* Hinc Parochiani saepe monendi sunt, ut ad familiares et domesticos suos mature advocent sacerdotem *ib.*, allegatis motivis scl. ut consolatione coelesti reficiantur etc. *ib.*

5° Curandum ne omittatur Benedictio Apostolica D. 53.

6° Per se praemittatur confessio et Viaticum 170.

7° In honesto et tuto loco asservetur sacrum oleum,

nec unquam relinquatur in aedibus infirmi, nec in conclavi sacerdotis 170. 171. — Vasculum si fieri potest sit argenteum — sacculus sericus, violaceus 170.

8° Meminerint se de assistentia aegrotorum strictissimam reddituros esse rationem. Caveant ergo ne infirmum relinquunt, sed ei jugiter praesto sint ac omni pietatis officio succurrant 171.

9° Esse muneris Parochialis, proin cuilibet sacerdoti prohibitam, nisi ex ejus vel Ordinarii licentia 169.

XI. De Sacram. Ordinis Prov. XI. D. XVI.

Quaenam hic praescribuntur Episcopis — ordinandis — Parochis?

R. *Episcopis*: 1° Ut manus cito nemini imponant.

2° Ut non admittant nisi subditum suum 173, et congruum habentem titulum.

Ordinandis: 1° Nomina promulganda in Parochia 173.

2° Ut seipsos probent: cogitent qua innocentia vixerint — quos habitus virtutum contraxerint — de zelo animarum — capacitate — intentione 174.

3° Consulant superiores et prudentem confessarium 175.

4° Omnes ordinandi per aliquot dies 175 et ad sacros Ordines promovendi per se per decem dies spiritualibus exercitiis vacent D. 54.

5° Promovendi ad S. Ordines emittant Professionem fidei 117.

Parochis: 1° Ut nomina ad S. Ordines promovendorum, qui ad eum spectant, inter Missarum solemnias promulgent. Hac occasione monebunt fideles ut libere pandant obstacula, item ut orent pro ordinandis 174.

Nota. Omnibus ex officio interrogatis hac de re praecipimus ut animi sensa sincere pandant 174. 4

2° Ut studiose invigilent feriarum tempore clericis 175.

3° Ut advertant an inter adolescentulos suae Parochiae inveniuntur, qui spem praebent egregios fore eventuros Ecclesiae ministros 175.

XII. De Sacramento Matrim. P. XII. D. XVII.

1. Unde patet non novissimum tenere locum inter officia Pastoralia?

2. Indica praecipua Parochi hac in re officia?

R. ad 1um quia inde pendet bonum familiarum — reipublicae — Ecclesiae D. 54.

R. ad 2um 1um Instructio fidelium: circa sanctitatem ejus — circa officia conjugalia. Haec instructio fiat omni data occasione, sed saltem singulis annis circa Epiphaniam in una alterave concione explicent sanctitatem, fines, impedimenta magis obvia, praeparationem, parentum filiorumque officia D. 55. Item juxta Prov. 177 erudiantur circa Catholicam hujus Sacramenti doctrinam — effectus Sacramenti — officia conjugum. Monet tamen 178 ne se immisceant componendis nuptiis.

2um Nupturientium inquisitio: Ante proclamationes inquirat 1° An instructi sint: a) circa requisita ad licitam susceptionem matrimonii; b) puncta necessitatis medii et praecepti; c) modum conferendi Baptismum in necessitate. Minus instructi ante matrimonii contractum denuo examinentur. Non admittendi si nesciunt necessaria scitu ex necessitate medii vel praecepti.

2° Circa publica impedimenta.

3° Aliquando de morte prioris conjugis. D. 55. 56. et Prov. 178.

4° 189. De consensu parentum: si eum negent, consulatur Episcopus.

3^{ium} Copulandos praeparare per orationem, sacramen-

tis Poenit. et Euchar., fuga peccati : confessio est de praecepto et regulariter octo dies ante. S. P. 181 addit : electio confessarii relinquatur libera. cfr. quoque 189.

4um Ipse assistat matrimoniis, nisi gravissima causa impeditus D. 56.

S. Prov. 180 : a) fiat coram Parocho proprio et duobus testibus, b) post actum civilem : qui post hunc in Ecclesia matrimonium celebrare renuunt, moneantur de concubinato ; c) coram Parocho sponsae.

5um Circa proclamationes 178 : a) fiant ter etc. (1) b) post ultimam non diu differatur matrimonium ; si intra duos menses post eas non contrahitur, sunt repetendae, nisi aliter Episcopo videatur. c) In Parochia utriusque etiam in ea, quam reliquerunt, nisi jam a sex mensibus eam deseruerint. d) Parochi explicent finem proclamationum. e) Sub eodem tecto habitantes non proclamantur.

Circa *vagos* D. 57. proclamantur in loco ubi degunt et in loco originis vel ubi diutius morati. Si agatur de vagis proprie dictis requiritur licentia Ordinarii 179.

Milites in propria Parochia et ubi morantur D. 57.

Nota. Si in pluribus locis ejusdem Dioecesis bannae fiant, requiritur scriptum testimonium de absentia obicis, de confessione et communione ; si diversae Dioecesis, testimonium comprobetur ab Ordinario, si dubium D. 57. (Id juxta Rit. Rom.)

6um Circa dispensationem in impedimentis : prudenter et tempestive impediatur — si petenda, inquiratur — debite omnia in libello supplici exprimat — debite exequatur eam D. 58. Eadem Prov. 179.

Nota. Exoptat ut si a Papa petatur dispensatio in foro

1) Proclamationes fieri possunt in omni Missa, quae hora fixa populoque annunciata celebretur. Communic. D. B. 1869.

externo, prius libellus ad Episcopum transmittatur D. 59.

7um Circa solemnisationem Matrim. 1): promoveatur praxis contrahendi ante vel post Missam pro sponso et sponsa. *Praecipitur* ut fiat in Ecclesia duobus saltem cereis accensis D. 60. Ritus sit juxta Rit. Rom. Prov. 181.

8um Circa revalidationem Matrim. 60. Nullitatis arcum celetur donec dispensatio impetrata sit.

9um Etiam in conjugatis castitatem fovere D. 61. Item (181) charitatem — indissolubilitatem. Si propria auctoritate separati, non admittendi ad Sacramenta.

Nota. 1° Facultates Confessarii D. 48.

2° Registrum D. 111.

XIII. De matrimoniis mixtis P. XIII. D. XVIII.

Quaenam observanda ministris sacris:

1° Ut antevertantur?

2° Si celebrentur licite vel illicite?

3° Iis illicite celebratis?

R. Ad 1um *Parochi* suos tam publicis quam privatis sermonibus prudenter ab iis absterreant 184.

Quos de talibus matrimoniis cogitare noverint, sedulo hortentur *ib.* et D. 61.

Allegent diversas leges ea prohibentes 183. D. 61, item rationes prohibitionis scl. sacrilegium — periculum amittendi fidem — pravam sobolis institutionem 183.

Confessarii etiam instent opportune et importune, moventes nihil gravius esse quam copulari alienigenae ob *libidinis* et *discordiae* incentiva et *sacrilegii* flagitia D. 62. Sub denegatione absolutionis curandum ne sine dispen-

1) Satagendum ut matrimonium celebretur ante vel post Missam pro sponsis oblatam; cum hoc tamen ubique commodo fieri nequeat, matrimonium etiam extra Missam contrahi permittitur. — Nulla solemnitas superaddi potest. Communic. D. B. 1871.

satione contrahant D. 62. — suppositis conditionibus necessariis Parochi, et Confessarii si notum sit, etiam *parentum* auxilium implorent, ut et ipsi suos filios retineant, et conversationem eò ducentem impediunt 185.

R. ad 2um *Si licite*: 1° attende requiri gravem causam et condiciones expressas, quod absit periculum fidei amittendae — sese allaboraturum ad conversionem compartis — filios omnes educaturum in fide catholica 183. — Si petatur dispensatio a S. Sede, ad Episcopum transmittatur instrumentum cautionum praestitarum, subscriptione sponsorum, duorum testium ac ipsius Parochi, Parochiaeque sigillo confirmatum 185.

2° Attende talia matrimonia extra Ecclesiam, absque benedictione sacerdotali, ulloque alio sacro ritu celebranda esse 185. 186.

Si illicite: Si spretis monitis illicite ea ineant, Pastoris officium erit a matrimonio vel sola sua praesentia honestando et ab alio quovis approbationis actu prorsus abstinere 186.

R. ad 3^{ium} Conjux fidelis poenitentiam agat coneturque conjugem convertere; — animarum curator catholicos, qui talia matrim. inierunt ac praesertim catholicas mulieres admoneat, ut ad poenitentiam illam excitentur, suisque satisfaciant obligationibus, praesertim educandi omnes filios in fide Catholica 187. Si non poeniteat eos vel condiciones implere renuant, absolutionis incapaces sunt *ibid.* Si tamen ad cor redeant et malum in quantum possunt, reparare polliceantur, absolutio danda est 187.

XIV. De sponsalibus P. XIV. D. XIX.

1. Quenam praescribuntur: a) circa sponsalia; b) circa consensum parentum; c) circa oppositionem, d) praeparationem, e) procreationem, f) conventicula juvenum et puel-

larum, g) coetus infantium diversi sexus, h) lascivos sermones, libros, imagines, spectacula?

2. Quandonam hac in re recurrendum est ad Ordinarium?

3. De quibusnam monendi sunt parentes?

R. ad 1um ad a). 1° A *clandestinis* graviter dehortandos esse fideles per Parochos et Confessarios 187. — Huic Statuta Dioec. addunt p. 62: „Mandamus iis ut sive in catechesi aut concionibus e suggestu, sive in sacro Poenitentiae tribunali juventutem ab illis sedulo avertere satagant” allegando seqq. motiva a) in iis facile deesse maturam deliberationem 188 — b) parentumque et consulendorum consensum *ib.* — c) Ansam praebere deceptioni et seductioni *ib.* — d) Ea esse *improbata* per Synod. Prov. et Statuta Dioec. 188. D. 63.

2° *Solemnia* esse abrogata 188.

Ad b). R. Ut Parochi filios-familias ac puellas nuptias cupientes non omittant monere parentum consensum exquirendum in primis ab ipsis esse. Motiva sunt praecceptum Domini: Honora patrem etc., item ob malos effectus 188. Officia parentum etc. infra q. 2. 3.

Ad c). Ut Parochus rem indagare et componere satagat. Si oppositio fundata pergat, res referatur ad Ordinarium 189.

Ad d). R. 1° Parochi diligenter inquirent super requisitis in Rit. Rom. 189.

2° Sponsos opportune hortentur ut frequenter se muniant Sacramentorum et orationis auxilio 189.

3° Procul sint profana desideria, mundani affectus etc.

Ad e). R. 1° Parochi assidue curent, ut nimia illa sponsorum consuetudo et familiaritas prorsus recidatur 189, invocato etiam parentum auxilio 189. Motiva sunt: scandala, peccata, infausta matrimonia.

2° Praecipitur ut abusus existentes Parochi quamprimum innotescere faciant Episcopo 189.

3° Quapropter, addunt Stat. Dioec. 63 procreationes *intempestivas* et *clancularias* si non semper saltem plerumque ut occasiones proximas gravium peccatorum habeat et qua tales tractet. A fortiori oppugnet *inhonestas* v. g. facie ad faciem *ib.*

4° Castitatis liliu diligenter excolere nusquam desinant D. 63.

Ad f) R. Ut conventicula *continuo* oppugnent Parochi et Confessarii. Itaque in eo enitendum est, ut quam rarissime agantur ac in iis abstinence a cantilenis periculosis D. 64.

Ad g). R. Custodiant innocentiam infantium curatores animarum dissuadendo fortiter eos conventus et extirpando, dirigantque eorum affectus in vera cordis gaudia, in amorem Jesu et Mariae D. 64.

Ad h). R. Rectores animarum providi sint, ut libidinosi sermones, libri, imagines, spectacula e Parochiis penitus amendantur D. 64.

R. ad 2um. 1° Si parentes perseveranter denegent consensum 189.

2° Si abusus circa sponsorum familiaritatem in Parochia existant. *ib.*

R. ad 3um. 1° Ne irrationabiliter denegent consensum, sed procedant juxta vias Domini 188.

2° Ut vigilant ne proles periculo exponantur 189. 190.

TITULUS V.

De cultu divino.

I. De cultus necessitate et decore. Prov. cap. I.

1. Qualis cultus requiritur et contra quos errores?

2. Quanam ministris sacris hac in re officia?

R. ad 1um. Internus et externus, individualis et socialis seu communis, idque splendidus 191. 192.

Errores 1° Abstinendum esse ab omni cultus *pompa*.

2° Publicum et socialem cultum rejiciendum esse ut superstitiosum.

R. ad 2um. 1° Animarum curatores cultus religiosi publici, eorumque omnium, quae illum comitantur ejusque splendorem constituunt, necessitatem et utilitatem identidem inculcent.

2° Parochi nullo uti omittant opportuno medio, quo Sanctae Ecclesiae fides et praxis a populo venerationi habeantur, et fidelium studium Deum publice et in communi colendi ardentissimum sit et in dies augeatur 193. Motiva: exemplum — inde splendor cultus *ib*.

3° Juxta votum Ecclesiae (193) sacerdotes cultus splendorem promoveant, memores finium liturgiae: actus subjectionis — gratitudinis — amoris; — ut erigamur ad invisibilia — ad devotionem — ad unitatem.

II. De S. Missae Sacrificio: Prov. II. Dioec. XX.

1. Recense breviter quanam circa hoc et illuc pertinentibus praescribuntur?

2. Indica speciatim de quo fideles monendi?

R. ad 1um. 1° Quoad *dispositionem*: adsit cordis munditia ac puritas, exteriorque devotionis ac pietatis species. Hinc Provincialis Synodus ab omnibus sacerdotibus

et praecipue ab Ecclesiarum Rectoribus postulat ac flagitat ut Ecclesiasticae leges in re tam gravi religiosissime serventur 196. D. 65.

2° *De loco*: in Ecclesiis consecratis vel benedictis — in publicis Oratoriis post visitationem Episcopalem — in privatis indulto Papae 196. cfr. 200 stipendii causa. (1)

3° *De Altari* etc. (2) sit consecratum — integrum — si possibile, fixum — ornatum — crucifixi imago in medio in conspectu. — Lapidea mensa sat ampla — non longius a fronte quam 6 centimetris D. 65. Prov. 196. cfr. 206. D. 111. — Super Altare nil impertinens ponatur.

Candelae: numerus exacte servetur tempore Missae — tempore expositionis SS. sex, in expositione reliquiae duae D. 73. 78 — sint sebaceae 196 (3).

Linteamina sacra sint ex lino vel cannabe, quae immediate tangunt Corpus Christi ex tenuiori. Corporalia sine interpolationibus, Purificatoria unice huic usui; omnino munda sint mappae, corporalia, Pallae, Purificatoria 196 seq. D. 65.

Calix vel cuppa et patena argentea et deaurata 197. cfr. 143.

Vestes sacrae sint nitidae — formae Romanae (aliter prohibitae 197) — integrae. Decernimus nemini omnino

(1) In sacellis domesticis, in quibus SS. Sacramentum ex Indulto Ap. asservatur, at Missa celebrari non solet, toties saltem ibi SS. Sacrificium offeratur quoties juxta Statuta species renovandae sunt. Alias amovendum. Communic. D. B. 1868. 1869.

(2) Unum Altare privilegiatum in omnibus Ecclesiis parochialibus et rectoralibus conceditur. Inscriptio sit in Altari. Communic. D. B. 1869.

Idem peti potest pro Oratoriis domuum religiosarum. Commun. D. B. 1872.

(3) In Missis privatis de se non licet plures quam duos cereos accendere. Communic. D. B. 1871.

licere absque talari veste sacrificare 197. Hinc in uniuscujusque Ecclesiae sacristia vestis talaris sit, non lacera D. 65.

4° Sacerdotes enixe commonemus, ut Rubricas servant; meminerintque se obligari saepius legere Rubricas Missalis 197. 198. In Missis solemnioribus (1) diebus Dominicis vel festis strictius servantur: sacerdos et chorus canenda integre canant 198, contraria consuetudine abrogata. Hinc Decanos et Parochos rogamus ut in suis Districtibus et Parochiis illarum observationi invigilent, deficientes arguant, pertinaces ad Nos deferant D. 66.

Diaconi et subdiaconi in Missa solemnī nec librum nec Rosarium prae manibus habeant D. 66.

Hortamur ut Litanias non nisi flexis genibus inchoent, non confuse et raptim D. 66.

Nota in U. — Nil de Litanīa Lauretana.

5° De *inservientibus* Missae: Quis? R. Pii ac morigeri, — instructi de caeremoniis ac sanctitate actionis 198. Mulier potest tt. respondere *ib.*

Quomodo? Decenter vestiti; praecipue diebus Dominicis et festis saltem toga, exposito SS. insuper superpelliceo D. 66.

6° De *materia*: panis ex tritico puro, recens, in forma praescripta. Vinum purum, non acidum vel corruptum. A fide dignis ematur 198 sq., vinariosque praemoneant de usu pro sacrificio D. 66.

7° De *stipendio*: prohibentur cujusvis generis mercedum conditiones. — Episcoporum est determinare quantitatem; — accipiens stipendium alteri totum reddat licet consentit 199. 200.

(1) Per Missam solemniori ritu celebratam intelligitur ea, quae celebratur assistentibus Diacono et subdiacono, item quae sine iis cantatur diebus maxime solemnibus. Communic. D. B. 1869.

Sacellani et Assistentes accipiant quantum auctoritas vel consuetudo statuit D. 67.

Ne quis plus exigat, nec fraudulenter minus D. 67.

Ne plures recipiant quam quas intra modicum tempus implere possunt 200, alias offerentem moneant D. 67.

Exhortamur ut suscepta stipendia et implementum in proprio Missarum elencho adnotent 200. Interdicitur in alia Ecclesia celebrare quam dans stipendium voluit. Item prohibetur Missas mittere extra Dioecesim 200.

8° De *foundationibus*: perpetua vel ad longum tempus Missarum onera non suscipiantur sine venia Episcopi 200 — rite persolvantur — extet in sacristia eorundem onerum tabula omnium oculis perspicua 201 — ne propria auctoritate minuantur *ib.* — districte prohibemus ne pecuniae vel bona pro foundationibus in pium usum impendantur D. 67. In instrumentis legatorum bona adscribantur Parochiali Ecclesiae. Parocho legata, sunt qualitati ejus, proin a magistris fabricae administranda sunt. Pecuniae adhibeantur ad acquirenda bona immobilia vel census hypothecatos D. 68. Aliàs non acceptentur nisi addita conditione cessare onus si pecuniae pereant *ib.* 68. Haec conditio sit in tabula. *ib.*

9° De *binatione*: Haec licentia ab Episcopo, vel in necessitate a Decano petenda — datur tt. quamdiu causa perduret vel alius sacerdos adsit 201; si haberi possit sub gravi abstinendum D. 69. Sacerdotes binandi facultate instructi sed impediti ea transit ad vicem gerentem. Item in casu inopinato, quo nec Assistens nec facultas peti potest, quilibet binare potest, modo jejunos, et Missae iteratio necessaria sit D. 69.

In casu binationis idem calix, nisi in locis dissitis D. 69. Pro una solum Missa stipendium, nullum, qui pro populo celebrat, nisi dispensante Episcopo 201.

R. ad 2um. Fideles a Parochis saepe stimulandi sunt ut etiam diebus feriatis praecipue in Adventu et Quadragesima intersint. Hinc Parochis injungimus ut tempus adaptent majori fidelium commoditati — inchoent ipso horae momento — Missae fiant diversis statisque horis — ubi multae Missae, fiant per singulas horas vel semihoras. Hoc et in Monasteriis fieri optamus D. 71.

Fideles Sacrificium aestiment, grati sint 201. 202.

III. De cultu SS. Eucharistiae ejusque expositione P. III. D. cap. XXI.

1. Quenam de cultu? 2. Quenam de expositione observanda? 3. Quenam populo proponenda?

R. ad 1um Non cessent sacerdotes publice et private fideles commonere ac proprio exemplo excitare ut ad Christum adorandum etiam atque etiam accedant. 204. D. 77.

R. ad 2um 1° Praecipit S. Prov. Rectoribus Ecclesiarum ut expositio fiat eo quo par est splendido apparatu, et observatis Ritualis Rom. praeciptis 204. D. 77. Hinc clerici praetereuntes utroque genu flectant D. 77.

2° Distinguenda sunt 1° expositio a) publica et privata — b) publica solemnitas cum ostensorio et minus solemnitas cum ciborio. 2° Benedictio cum Pixide velata, et cum ostensorio vel ciborio de qua hic simul agitur.

Privata: licet ex justa et rationabili causa D. 72. P. 205.

Modus: patefacto tabernaculo tantum D. 72.

Ritus: sex cerei — sacerdos superpelliceo et stola alba — unus saltem minister toga et superpelliceo — aperto tabernaculo incensat, in silentio vel clara voce orat, nec recedat ante finem, nisi adsit alius sacerdos. Non licet dare benedictionem — in fine incensat. — claudit D. 73.

Tempus: non bis eodem die — non sub Missa vel functionibus.

Benedictio cum Pixide velata: nunquam bis in die permittitur — sex cerei 205. D. 73; *modus* ut D. 76. Non permessa post distributam S. Communionem D. 73.

De publica expositione: Non fiat nisi ex causa publica ab Ordinario approbata D. 74. Ergo si praeter concessos dies velis, recurrendum ad Episcopum 205.

De publica *solemni*: tempus, modus et ordo ab Episcopo praescripta servanda sunt 205.

Tempus D. 74: in Missa et Vesperis Nativ. etc.

Eodem modo triduo exercitii Quadraginta Horarum, ubi est institutum D. 75; votum Episcoporum est ut propagetur 206. In eo observandum: indulgentiae lucrantur licet nocte interrumpatur, dummodo horis diurnis non interrumpatur et impleantur 40 Horae, et hoc praecipimus ut fiat 206. — Missa in hoc Altari unica solennis 206, etiam si potest cum Diacono et Subd. D. 75. Adsint si potest clerici vel pii laici adorantes sejunctim 207. — Vespere praecedente Laudes cum „Veni creator” — quotidie Laudes, ultima die „Te Deum” — templum ornatur D. 75.

De publica *minus solenni*: tempus D. 75. (Hac occasione quid in *Laudibus cantandum* D. 76., in Commemor. fidel. *ib.* — quod non omittendae diebus Dom. et festis D. 76.)

Nunquam eadem die post meridiem repetatur expositio D. 76.

Nota in U. p. 72. 73. 1° Solemnis expositio in ostensorio permessa praeter dies in Stat. Busc. insuper in festis *Circumc.* — Purific. — Annunc. — *Nativit.* B. M. V. — S. Willibrordi — Dedicacionis Eccl. 2° Minus solennis in ciborio permessa in festis S. Nominis Jesu

— S. Trinit. — per Octav. Corp. — in prima Dom. mensis — in feriis in quibus consuevit Missa cantari cum Expos. S. Sacramenti — tribus diebus ad libitum Parochi.

In U. p. 75. Nil de conopaeo ut B. p. 77.

De Benedictionis modo D. 76: cantatur „Tantum ergo” etc.; velum humerale et ornamenta Altaris sub expositione vel Benedictione semper alba; paramenta celebrantis si sub Missa vel vesperis vel immediati post ea, ut color Missae vel officii, secus alba. (1)

De processionibus: 1° Ut usus ad normam Rit. Rom. retineatur Synodus Prov. exoptat et praescribit 207.

2° Vetat ne sine consensu Episcopi novae fiant *ib.*

3° Fiant cum insigni solemnitatis apparatu *ib.*

R. ad 3^{ium} 1° Curent diligentissime Parochi haec omnia Ecclesiae instituta fidelibus rite exponere et explicare 207. D. 77.

2° Alia media non omittant ad conservandum SS. Eucharistiam adorandi studium, v. g. *Sodalitates* S. Sacramenti, quibus adscribendos curabunt Parochi primo Communicantes 207.

3° Nominatum commendatum volumus ut erigatur vel excolatur sodalitas Adorationis perpetuae *ib.* et 208.

4° Cfr. dicta ad 1um.

IV. De cultu Sanctorum Cap. IV.:

1. Quare coelites invocamus et veneramur?
2. Quinam praecipue invocandi et cur?
3. Quomodo eorum festa celebranda?
4. Quanam praescribuntur ministris sacris?

(1) Incensatio, postquam Benedictio cum SS. Sacramento data sit, non est *contra* Rubricas, sed duntaxat *praeter* eas; quare usus iste, ubi invaluit, conservari posse videtur. Communic. D. B. 1869.

R. ad 1um 1° Quia Dei majestas et bonitas in eis re-
lucent.

2° Quia Ecclesiae militanti intercessores dati.

3° Quia gratiae praesidia in nobis augment 208. 212.

R. ad 2um 1° Prae omnibus Maria, a) quia Deus eam
ante omnes coelestium charismatum copia cumulavit
209. — b) item quia edidit Salvatorem, ideo requirit
filialem devotionis affectum. — c) Quia Mater nostra
constituta. — d) Quia contra adversa tuetur et bona con-
fert *ib.*

2° Inter *Angelos* et Sanctos alios praec. S. Michaël, quia
Ecclesiae tutelae praepositus est — Angeli custodes, ne
hostibus succumbamus — Praecursor Domini, quia non
surrexit major — S. Joseph, quia Christi uti Pater (ad-
de, quia jam Ecclesiae patronus) — sancti Apostoli prae-
cipue Petrus, quia Princeps — S. Willibrordus et Boni-
facius, quia his nostrae regiones tantopere debent —
nostrates ut Gorcomienses, Canisius, quia intercessores
Dioecesis nostris — sancti Ecclesiae titulares. Hos
clerus ac populus universus colat.

3° Unusquisque tenerrimo affectu colat suum patro-
num 213.

R. ad 3^{ium} 1° Omni pompa 213. Festa B. Mariae in-
signiori apparatu praemissis etiam Novendiis 211.

2° Caveant ne irrepant ebrietatum abusus 213.

3° Ut imitari eos studeant 214.

R. ad 4um 1° Nulli studio, nulli labori parcant Parochi
caeterique ministri, ut crescat cultus Mariae 211. Ratio
quia efficax remedium ad conversionem peccatorum et
justorum profectum. Hinc in ejus festis insignes Mariae
praerogativas in publicis sermonibus rite exponant —
festa majori apparatu celebrent, praemissis Novendiis —

mensem Majum juxta praescriptum 120. 211. — Sodalitates erigant — Rosarium fiat cultus domesticus et quotidianus in unaquaque familia.

2° Doceant assidue Pastores, colendos esse cœlites 212. cfr. ad 2um et 3^{ium}.

V. De S. Reliquiis et imaginibus Prov. V. D. XXII. Quanam de iis inculcantur?

I. De *Reliquiis*: 1° Ut fideles fidem (eas honorandas esse) libere pandant. 2° Severe interdiciamus novas recipere vel exponere, nisi Episcopo approbante 215. 3° Pretiosis in quantum potest thecis condantur. 4° Honestioribus locis asserventur. 5° Monemus Parochos ut eas religiose custodiant. 6° Reverenter venerandas exhibeant. 7° Caveant ne exposito SS. Sacramento in Altari eas exponant — nec supra nec in tabernaculo. 8° Earum approbationis litterae asserventur in Archivo 215. 9° D. 78. In expositione solemnī duo cerei — in veneratione alba vel superpelliceum et stola — formula *ib.* — nullae collectae — ne ad tangenda animalia etc.

Nota. In U. p. 76. Formula in veneratione Reliquiae S. Crucis est haec: „Per signum Crucis de inimicis” etc.

II. De *Imaginibus*: 1° Severissime prohibemus ne adhibeantur falsi dogmatis — ne pingantur procaci venustate — cum apocryphis historiis — superstitiosae, turpes, profanae, piis oculis offensivae 216 — insolitae.

2° Ne novae precationum formulae coram imaginibus publice faciendae introducantur sine venia Episcopi.

3° Attendamus ad fructus: eruditio — monitio 217.

VI. De cantu Ecclesiastico Prov. VI.

Recense 1. Generalia de cantu. 2. Specialia de cantu ordinario — item de harmonico. 3. Praescripta de Organis. 4. De canentibus in choro?

Ad 1um. 1° *Finis* ejus est: ad divinae majestatis cultum excitandum et augendum 217.

2° Hinc musicae lascivae arcendae sunt 218.

3° In Ecclesiasticis functionibus cantiones omnes in lingua vulgari prohibemus, nisi post functiones ecclesiasticas; sed advigilent sacerdotes ut nullæ adhibeantur nisi vere aedificent 219.

4° Praecipimus ut in functionibus Eccl. cujusvis cantici verba desumantur ex receptis antiphonis, hymnis, precibus 219.

5° Cantus sit festivus vel moestus pro tempore *ib.* Hanc legem rigore servandam satagant Ecclesiae Rectores.

Ad 2um. 1° Cantus Gregorianus ut foveatur ac promoveatur vehementer cupit Synodus 218. — 2° Graviter monemus clericos ut illum addiscant. — 3° In seminariis Episcopi fovebunt scholas hujus cantus.

De harmonico: a) Ad regulas artis Christianae compositus sit. — b) Excellat gravitate et decore, puritate et majestate 218. — c) Invigilent Rectores ne introducantur modulationes leves — scenicae — profanos motus concitantes — nimio vocum conclamantium strepitu, vel verborum transpositione vel prolixitate improbandae 219.

Ad 3^{ium}. 1° Organa non alia instrumenta permittuntur nisi ex venia Episcopi 220.

2° Sonus organi nec voces opprimat nec mentes offendat 220.

3° Moduli sint graves etc. *ib.*

Ad 4um. 1° Decernimus et mandamus mulieres excludendas ab oedeo nisi in ecclesiis vel capellis Religiosarum 221.

2° Cantores sint religiosi — credant corde, quod cantant — pie canant *ib.*

VII. De Ecclesiis Prov. VII. D. XXIII.

1. Quanam commendant earum majestatem?

2. Indica hac de re praescripta vel prohibita.

Ad 1um. Commendatur 1° Ex effectibus: inde cultus dignitas et fidei documentum 221.

2° Ex earum destinatione: sunt domus Dei et orationis. *ib.*

Ad 2um. 1° Parochis et aedituis ecclesiarum cura et custodia conceditur. Hinc venustate splendant — munda sint omnia in ea 222 et cum aedificio ipso convenient stylo D. 79. *Specialia*: pelvis baptismalis sit rite custodita et si possit e solido lapide; — sedes confessionalis patenti loco, ab altari remoto, cum cratula perforata D. 79; — *pavimentum* saepissime et quandoque integra ecclesiae facies mundetur 222, scilicet singulis saltem septimanis verratur D. 79, et semel saltem in anno muri et fenestra mudentur. D. 79.

2° Diligat Parochus decorem domus Dei; item fideles praeceat exemplo et monitis ut etiam ad eum augendum largiter concurrant 223.

3° Vetitum est sine Antistitis licentia ecclesias vel oratoria publica erigere, amplificare vel mutare. Ne cogitet de hoc, nisi adsit necessaria dos, nec petat nisi simul subjiciat adumbrationem ecclesiae vel oratorii. Mutatio conveniat stylo aedificii; — si nova erigatur, presbyterium si potest vertatur in orientem, a latere dextero portae principalis sit fons baptismalis 223.

4° Integritati earum invigilet, et hinc reparanda mox instauret 224.

5° Absque Ordinarii licentia ne amoveat altaria fixa, picturas, statuas, sculpturas, monumenta nec cum aliis

immutet *ib.*; nec erigat monumenta, mausolea, vel titulos lapidi inscribat.

6° Strictè observandum edicimus ne in fornicibus aut tectis ecclesiae vel oratorii profana sint vel cubicula.

7° Sacristia: a) spectet ad austrum vel duplicetur paries quae vertitur ad occidentem — fenestrae saepe apertae — porta clausa — silentium D. 79. b) Contineat crucifixi imaginem — mensam cruce instructam — tabellam cum nomine Patroni et Antistitis, item cum orationibus — genuflexorium — aquarium cum 2 manutergiis — prope januam quae ad templum ducit vas aquae benedictae 224 etc. Item vestem talarem D. 65 et tabellam foundationum 201. c) Sit sat ampla 225.

8° In ecclesia sit sacrarium ad projiciendam aquam *ib.* — scamna convenientia, etiam pro pauperibus 225; — laici intra presbyterii septa non admittantur.

9° Jubeant Parochi exemplo et verbo externam reverentiam servari in ecclesia 225.

VIII. De funeribus et sepulturis: Prov. VIII. D. XXIV.

1. Quenam Parochus observabit?

2. Quid populum docebit?

Ad 1um. 1° Ne plus aequo differat exequias, easque persolvat in spiritu misericordiae et pietatis et juxta Rit. Rom. in quantum potest 226. 227, proin praesente corpore D. 80.

2° Caveat omnino ne exequiarum vel anniversarii occasione quidquam paciscatur, — item ne ea nimia pompa aut consueta ritus omissione suspicio avaritiae oriri possit 227.

3° Pauperum exequiae fiant gratis, decenti apparatu, et in cantu 227. D. 81. Item allaborandum ut confraternitates hac de re pro egenis augeant 227.

Nota in U. p. 79. non praescribitur ut Missa exequialis semper sit in cantu.

4° Ne jura aliena violet 227. D. 84. Hinc a) Ne faciat exequias pro alieno parochiano, nisi ex proprio ejusdem parochi testimonio ipsi constet de dignitate, et quod jure nil obstet D. 84. b) Si quis casu in aliena parochia decedat, exequiae fiant in propria parochia D. 85, nisi in casibus exceptis vel de consensu parochi. c) Si quis alibi elegerit sepulturam, statuimus ut proprio ejus Parocho quarta pars relinquatur vel in sua ecclesia funebre celebretur D. 85, praesenti si fieri potest corpore 228, quare concordiam servare studens nil plus exigit 228. Si defunctus habeat duo domicilia quarta pars dividatur D. 85. d) Quoad *advenas*: parochi proprii jus non extinguitur, sed si non urgeatur, plenum jus transit ad alium 228, etiam in locis religiosis 228, nisi aliter statutum cfr. D. 90.

5° Duplex distinguitur ordo: adultorum et parvulorum. *Horum* Missa nullo gaudet privilegio D. 80.

Adultorum, sed nondum communicantium exequiae si celebrentur, prohibemus ne praeter ordinarium Missae cantatae stipendium ulla jura exigantur D. 80, quam quae in exequiis parvulorum solvi consueverunt.

In *exequiis* adultorum permittuntur Missae de requiem a) praesente corpore ut D. 81. b) Corpore absente sed nondum sepulto ut D. 82. c) Corpore absente et sepulto, sed sine Missa exequiali *si prima die non impedito* celebretur ut *ibid.* d) Si ultima clausula ex c) absit, tamen in Dioecesi Buse. indultum ut sit sicut in b).

Nota. Ubique unica et cantata Missa intelligitur D. 83. Quoad anniversaria vide D. 83. 84.

Nota alterum indultum: ter in qualibet hebdomade

cantari potest Missa de Requiem in duplici D. 84.

Nota 1° in *U.* p. 80 indultum non habetur, quod B. p. 82; sed p. 81 duo alia indulta: a) in exequiis pauperum, ex parte defuncti sine stipendio, permittitur Missa privata de Requiem in festis duplicibus, exceptis 1 et 2 classis, octavis privilegiatis, Dominicis et excludentibus duplicia.

b) Pro nuper defuncto permittitur, quamvis absens sit corpus nec eo die depositio fiat, celebrare etiam sine cantu una Missa de Requiem in duplicibus, exceptis dupl. 1 et 2 cl., festis in populo et Dominicis, et in ecclesiis in quibus publice exponitur SS. Sacramentum.

2° In *U.* p. 83. Indultum 11 Maji 1862 idem est ac id dioecesis Busc. 24 Febr. 1859. B. p. 84.

6° Assiduam circa coemeterium vigilantiam exerceat: locus Episcopo approbante electus, sit benedictus — ab omni profano usu exemptus 228, quare nunquam in eo agantur nundinae, mercatus, lusus, ne ad pastum vel linteamina siccanda vel ligna servanda adhibeatur D. 86, viae publicae in eo prudenter supprimantur D. 87. — sit septus pariete, sepe vel fossa 229, — in medio crux — sacellum sit in eo — sacerdotum sepulcra distincta — sit in eo ossuarium, in quo petita venia Episcopi reliquiae cadaverum ponendae 229, item locus separatus pro iis quibus neganda est sepultura sacra 229. (1)

7° Ne indignis concedat S. sepulturam: inter indignos recenseat notorie adscriptos societati ab Apostolica Sede prohibitae. In dubio semper recurrat ad Ordinarium, item si agatur de eo, qui non paschavit 231; sed Sy-

(1) Conceditur indulgentia tercentum dierum defunctis applicabilis, lucranda semel in die ab omnibus qui ante imaginem crucifixi in aliquo coemeterio benedicto Dioecesis Busc., jam existente, devote oraverint quinque *Pater* et *Ave*. — Communic. D. B. 1869.

modus Dioec. dicit 86 si agatur de adulto neganda sepultura, semper si potest ad Nos recurratur.

Si quis vi sepeliat indignum, dissuadeat, sed actu non resistat, casum ad Nos deferat D. 86.

Antequam humentur vel effodiantur, volumus ut Parocho constet legibus civilibus satisfactum D. 86.

Ad 2um. 1° Populum identidem edoceat de pietatis officiis erga defunctos 230.

2° Rite explicent communicationem Sanctorum cum illis 231.

3° Saepius per annum praecipue 2° Novembris excitentur fideles ad coemeterium visitandum scl. erit salubre defunctis et vivis 231.

IX. De Benedictionibus et exorcismis cap. IX.

I. De Benedictionibus dic :

1. Quis finis et scopus *divinae* benedictionis? R. *Finis* est creaturis suis maxime vero homini foecunditatem, prosperitatem etc. impertiri 231. *Scopus*: ut homo intelligeret id omne quod ipse est, ipsumque circumstat e divina benedictionis virtute sibi obvenire 232.

2. Unde oriatur vis *sacerdotalis* Benedictionis? R. Non ex ritu externo, sed ex eo, quod Deus intuitu meritorum crucis precibus Ecclesiae rogatus creaturae bonum illud concedat, quod eidem Ecclesia apprecatur 232. Ideo fit per signum crucis *ibid.*

3. Quanam populo proponenda? R. 1° Fideles earum naturam et potestatem intelligant, easque aestiment, petitis argumentis ex dignitate Ecclesiae et ab effectu.

2° Advocent in seipsas, suas familias et res omnes benedictiones divinas per benedictionem sacerdotum.

3° Venerentur personas ac res per benedictionem constitutivam divino cultui sacratas.

4° Instruantur fideles quantopere conveniat sic ab usibus profanis segregari, quae ministerio sacro inserviunt.

4. Quanam ipsi ministri observent? R. 1° Iis duntaxat formulis utantur, quas Rit. Rom., vel Pontificale vel Sedes Apost. approbat. 2° Praescriptis induti sint vestibus, serventque liturgicas ordinationes. 3° Caveant ne eas adhibeant ad alienos fines vel inhonesti lucri fama commaculent 234. 4° Ne facultates suas excedant. (1)

II. De Exorcismis petitur: 1. Quid requiratur ut sacerdoti liceat uti exorcismo stricte dicto?

R. 1° Licentia Episcopi. 2° Praeparatio per orationem, jejunium, confessionem 235.

2. Quomodo fideles a superstitione avertet?

R. Sedula vigilantia eosque in afflictione docendo de Dei in homines benignitate et providentia 235.

TITULUS VI.

De pietate et charitate christiana.

I. Prov. cap. I. De morum sanctimonia promovenda in populo.

1. Quodnam hic generale Parochi officium?

2. A quibus speciatim vitiis fideles avertere et ad quas praecipue virtutes adducere debet?

3. Quodnam ad hoc medium?

Ad 1um. Populum a vitiis retrahere et in virtutes adducere 236.

(1) Facultates ante promulgationem Statutorum Syn. Dioec. in Congregatione Parochorum concessae, omnes expirarunt. — Commun. D. B. 1871.

Ad 2um. *A vitiis*: a) Blasphemiae 237: „non possumus contra eam vocem non attollere in hac Synodo.”

b) Saecularium desideriorum, qualia sunt effrenata rerum materialium ac voluptatum carnis libido, quae se manifestat in cupidine divitiarum, in luxu vestium et suppellectilis, in studio eorum quae sensus delectant. Hinc injustitiae, ebrietates, impudicitiae.

c) Constante itaque inclamandum contra ebrietatem. Haec vitia impugnent publice et privatim, et in confessionali 239.

Ad virtutes: a) charitatis: hinc longe sint jurgia, odia etc.

b) Patientiae in adversis 241.

c) Pietatis, quae nutritur constanti oratione. Hinc de ejus utilitate et necessitate saepe loquatur 241 Parochus et confessarius.

Ad 3^{ium}. Religiosam juventutis educationem in familiis promovere 242. Hinc Pastores non cessent monere parentes de hoc officio mature eos instruendi 242, item media edoceant et vigilent in executionem, praecipue praeceant exemplo *ib.*

II. De festorum dierum sanctificatione. Prov. II. D. XXV.

1. Quos praecipue monent Patres concilii?
2. A quibus abstinendum?
3. Quid agendum?
4. Quibus mediis Parochi sanctificationem horum dierum et frequentationem officiorum promovebunt?

Ad 1um. Cum aevum nostrum festos dies spernit et non sine cordis amaritudine conspiciamus id etiam nostras regiones invadere, fideles omnes monemus, praecipue patres familias, officiorum directores et magistratus 254.

Ad 2um. 1° Ab operibus servilibus 245. In necessitate venia ab Episcopo vel a Parocho, qui auctoritatem per eum acceperit, petenda est, ne quis sibi fucum faciat 246. D. 12.

2° A mercatura D. 87, imo merces ante fores vel in fenestris non exponant D. 87. His invigilent Parochi *ib.*

3° A peccatis: maximus est animi nostri dolor, cum videmus ebrietates et luxurias magis quam aliis diebus 246. Contra excessus istos inclament Parochi *ib.*

Ad 3^{ium}. 1° Missam audire, et monet Ecclesia ut frequenter in sua parochia 246. — Parochi inculcent gravitatem hujus praecepti 247.

2° Alia opera pia *ib.*

3° Praedicatio audienda. Hinc abusui excurrendi Parochi obsistant *ib.*

4° Parochi est crebro monere ut in christianae doctrinae rudimentis et praeceptis vel percipiendis vel revolvendis assidue versentur — ad Sacramenta accedant — opera misericordiae praestent.

5° Officiis pomeridianis adsint aliqui, alii domi orent 248.

6° Permittitur relaxatio, sed prima sollicitudo sit de Deo colendo 246.

Ad 4um. 1° Congrua explicatio: „mandamus Parochis ut saepius explicent, quid festorum sanctificatio complectatur, quid praeceptum, consultum, a quo abstinendum D. 87. 11. Indeque colligant abusus suae Parochiae *ib.*

2° Inculcare gravitatem praecepti audiendi Missam 247.

3° Debita dignitate mysteria peragere et templum ornare.

4° Prolixitatem evitare 248. „Mandamus ideo (D. 88) ut Missa in cantu cum concione etc. regulariter non pro-

trahatur ultra 1½ horam; aliae cum instructione una hora. (1)

5° Officia celebrare horis populo commodis — sufficiens relinquere tempus inter Missas — hora statuta inchoare 248.

6° Detur tempus mane audiendi confessiones, et post sacrum solemne minus sit otium tabernas visitandi D. 88.

7° Argumenta in promptu habere, ut ostendas congruitatem D. 88, scl. animae et corpori prodesse 248.

Nota in U. Additur huic capiti: 1° Festa anteriora quibus populus obligabatur audire Missam abrogata esse. — 2° Quoad alia festa nulla mutatio; nihilominus pro uniformitate statuimus ut 5 festa B. M. (Purif., Ann., Ass., Nat., Conc.) et festum Patroni Parochiae vel Ecclesiae quotannis solemniter in Ecclesia celebrentur cum iisdem solemnitatibus ac consuetudo est in festo Assumptionis. Exceptio si festum Annunc. transferatur sine feriacione. — 3° Praecipimus ut dies festus S. Willibrordi quotannis tanquam unus e celeberrimis cum Missa solemni in cantu, expositione S. Sacram., concione et Laudibus vel Vesperis celebretur. Inde nulla nova populi obligatio, nec licentia binandi. U. 89. — 4° In festo S. Willibrordi et per Octavam indulgentia etiam pro defunctis consuetis conditionibus concessa *ib.*

III. De Jejunii et abstinentiae praecepto, quid actum fuit in Synodo Prov. III.?

R. 1° De ejus utilitate: mortificatio — mentis elevatio — satisfactio — impetratio — meritum 249.

(1) Missa sine cantu non ultra dimidiam horam, et in diebus Dominicis dum infra eam instructio habetur, non ultra horam, et in cantu cum concione non ultra horam et dimidiam *ordinarie* protrahatur. — Communic. D. B. 1869.

2° De populo inculcandis: a) Tridentinum praecipit Pastoribus curare, ut fideles observent leges Ecclesiae 250. — b) Hinc ait Syn.: „Parochos, concionatores, confessarios enixe obtestamur, ut fidelibus saepius commendent jejunii necessitatem et utilitatem, item quantum sit crimen hujus legis transgressio 250. — c) Imo ipsi Synodi Patres ingemiscentes tot reperiri hodie transgressores, singulos paterne monent, ut jejunia observent ad meritum et etiam in fidei manifestationem 250. — d) Curatores denuncient ea 250. D. 11. Item interdum explicent fines (boni ministri) jejunii Quatuor Temp. 251. — e) Parochi explicent in quo consistat jejunium (unica comestio, abstinentia a cibis vetitis) 251. — f) Monendi fideles ut etiam a culpa jejunent 253.

3° De dispensatione: a) Judicium de causa et ipsum indultum pertinet ad Episcopum 251.

Quare Parochi vigilant ne facilius petatur, neve medici, cujus consilium praerquiri debet, plus aequo faciles sint in attestationibus dandis, item moneant Medicos ut sanitati corporis prospicientes potioem habeant animarum salutem 251.

b) Partialiter dispensati docendi sunt ne existiment dispensationem totalem esse 251.

c) Omnes dispensati caveant scandalum, et memores sint debitum ipsis incumbere, ut aliis operibus bonis abundantius vacent 252. (v. g. erogare pauperibus).

4° De abstinentia a carnibus feriis sextis et sabbato: Hanc Parochi fovebunt. Dum vero dolemus, aiunt, non deesse negligentem, gaudemus plures sabbato et in vigiliis B. M. jejunare *ib.* — Hunc morem Parochi commendent, item Episcopi speciales favores a S. Sede obtineant pro observantibus 252.

IV. De Missionibus et sacris Exercitiis pro populo
Prov. IV.

1. Quanam impellunt Parochos ad missiones habendas?

R. 1° Earum utilitas: ad vitia corrigenda — vacillantes statuere — peccatores erigere — item errantes in fide — tollere scandala, odia, abusus 253 — divinae benedictiones.

2° Quod S. Pontifices plus semel Episcopos monitis excitarint ad eas 254.

3° Item quod eas maxime commendent Episcopi, sese paratas *ad concessionem* profiteantur, et maxime, quod conscientiam onerent Parochorum *ib.*, si videant consueta media non sufficere.

4° Quod Episcopi sibi reservent auctoritatem supplendi in hoc negligentiam Pastorum.

5° Laudes Missionariorum *ib.*

Nota. In Registro sunt annotandae. D. 111.

2. Quid de exercitiis laicorum statuitur?

R. 1° Percupimus haec promoveri 255.

2° Rogamus superiores maxime Regularium ut facile exercitantes admittant sub perito duce *ib.*

Cfr. 261 singulo anno in hospitibus; 148 ante 1^{am} Com.

V. De laicorum sodalitatibus piis Prov. V.

1. *Origo*: Ecclesia ab antiquissimis temporibus fovit, Episcopi commendarunt, R. Pontifices privilegiis et indulgentiis ditarunt et sanctionibus.

2. *Regulae* circa eas observandae: 1° In singulis locis una duntaxat. — 2° Non nisi Ordinarii licentia erigatur. — 3° Ejus statuta ab Eo examinentur et approbentur. — 4° Omnes spirituales gratiae et facultates ab Eo recognoscantur. — 5° Eleemosynae et oblata vel in bonum Ecclesiae vel alios pios usus arbitrio Ordinarii eroganda

257. — 6° Ordinarii jus est praeesse conventibus sodalium, ubi agitur de administratione — confraternitates etiam in exemptorum ecclesiis erectas visitare quoad administrationem. — 7° Trid. statuit teneri officiales singulis annis de administratione bonorum rationem reddere Episcopo.

3. *Parochi officia et jus*: 1° Eorum regimini subjicimus sodalitates in ipsorum ecclesiis erectas. — 2° Supradictas dispositiones sedulo exequantur, praecipue ut statuta serventur, ipsi praeant, sodales sint diligentes et religiosi, festa congrua solemnitate celebrentur, absit aemulatio 258. — 3° Invitantur Parochi ut erigant confraternitates B. M. et sanctae Familiae 258 etc.; tunc specialis divinae benedictionis praemio se dignos reddent 259. — 4° Sit societas ad invicem *ib.* — 5° Bullae in Registro memoriali describendae D. 110, et in Archivo servandae D. 111.

Cfr. 144 Erigenda SS. Sacramenti, 227 pro inhumandis pauperibus.

VI. De institutis charitatis Prov. VI.

1. Ecclesia semper specialem curam gerit de pauperibus et miserabilibus personis. Patet ex erectis aedibus pro egenis, orphanis, aegrotis etc. 259.

2. In nostris regionibus olim floruerunt, et hodie restaurantur 260.

3. Officia Parochorum et Rectorum: 1° Parochis nominatim committimus, ut si possint, erigant hospitia. Et quidem utrique sexui proprium vel partibus distinctum 260. — 2° Bona temporalia Rectores religiosa cura et parsimonia administrent 261. — Aedes sint mundaе — de necessariis incolae provideantur. Orphani instruantur etiam in honestis artibus. — 3° Praecipue auxilia spiritualia iis praestentur: frequens sit instructio Catechetica

— Sacramenta saepe frequentent — exercitia spiritua-
lia singulo anno commendantur — per annum confes-
sarius extraordinarius detur — saepe visitentur aegroti 261.

VII. De collectis ad pias causas Prov. VII.

1. Allegetur earum finis — usus — congruentia.

R. *Finis*: egeni sublevatio — Dei gloria — cultus
decus 262.

Usus: Ecclesia media temporalia ad suam missionem
exercendam necessaria semper obtinuit. Fideles saepe ne-
cessitatem praeveniunt; alias Ecclesia eam pandit *ib.*

Congruentia: patet ex fine supra, item quia tot be-
neficia recipimus ab Ecclesia, et datum in membrorum
utilitatem refunditur. Laudamus fideles et hortamur ut
pergant.

2. Quae collectae praecipue commendantur et quibus
motivis?

R. Primo loco illas commendamus collectas, quae per
annum fiunt pro egenis et pro institutis charitatis. *Mo-
tiva*: inopia fratrum — divites praesertim meminerint
divitias dari, ut ex superfluis succurrant inopibus — pau-
peres sunt caeli janitores. 263.

2° Collecta pro seminariis. *Motiva*: institutio cleri-
corum, unde bonum religionis 264.

3° Pro propagatione fidei, per quam tot ab aeterna
morte eripiuntur.

4° Pro S. Infantia, qua Sinensibus Baptismus et edu-
catio.

5° Pro terra Sancta: ut servetur a profanatione 265.

6° Pro Pontifice (Denarium S. Petri), ob spoliatio-
nem *ib.*

3. Quanam statuuntur ut licite fiant et administrentur?

R. 1° Nulla fiant absque Ordinarii licentia in scriptis

(non agitur de mendicantibus). Ideo statuimus et jubemus, et Parochis mandamus ut severe invigilent 266, ne circumceant quaestores; item ne quaestuationes fiant a sodalitatibus sine licentia Episcopi.

2° Proximo praecedente dominico die nuncientur et fideles de dignitate operis instruendi 266.

3° Parochi vigilantem operam adhibeant, ut bona ad succurrendum *egenis* oblata diligenter administrent, ne quaedam praebeant, quibus nil impendendum; ne nulla, quibus quaedam; ne multa quibus pauca; ne pauca quibus multa; ne citius nec tardius 263. 264.

4° Susceptae oblationes statuto tempore ad Decanum vel Episcopum mittantur 267. Interim in Archivo custodiantur D. 111.

Cfr. D. 78. Collectae occasione venerationis Reliquiarum prohibentur.

TITULUS VII.

De Regularibus.

I. De Perfectione Religiosa Prov. I.

1. Quomodo Ecclesia et Synodus Ordines regulares considerat?

2. Ad quid Synodus regulares eorumque superiores hortatur?

3. Quinam eos odio habent et quomodo redarguendi?

Ad 1um. Ecclesia eos considerat ut maxime salutare christianae tum civili reipublicae p. 268; Synodus commemorat eos nostris praesertim regionibus de Catholica Ecclesia perquam optime meritos fuisse *ib.*

Ad 2um. *Regulares*: 1° Ut studeant perfectioni. — 2° Alte defixa habeant verba Domini: nemo mittens manum suam ad aratrum et respiciens retro aptus est regno Dei. — 3° Divini Magistri exempla perpetuo ante oculos habeant. 269.

Superiores: ut votorum observationi invigilent, hinc vitam communem foveant, castitatem contra pericula muniant, obedientia sit perfecta 270.

Ad 3^{ium}. Qui aliud nihil propositum habent nisi scopum comparandi cumulandique opes, qui unice sequuntur indomitam animi cupiditatem inserviendi propriis voluptatibus et commodis.

Redarguendi bonis operibus et patefaciendo fructus quos per eos S. Spiritus producit in bonum Ecclesiae et reipublicae, scl. moderna societas indiget eorum auxilio — indiget eorum orationibus ad divina flagella avertenda — indiget eorum exemplis scl. obedientia eorum contra resistantiam legitimae potestati, castitate contra saeculi immunditiam, paupertate contra effraenam divitiarum cupiditatem. 271.

Nota monitum Pii IX. 271.

II. De regularium regimine et disciplina. Prov. II. D. XXVI.

Recense hic observanda.

R. 1° Circa visitationes: a) confidit Synodus ut exempta monasteria superiores sui visitent 272. — b) Monasteria virorum, quae non subsunt generalibus capitulis, visitabit Episcopus singulo triennio 273.

Item monasteria sanctimonialium S. Sedi immediate subjecta 273.

c) Monasteria sanctimonialium, quae a deputatis in

capitulis generalibus vel ab aliis regularibus reguntur, ab iis visitentur.

2° Quoad disciplinae observantiam: Episcopi quoad sibi subjecta monasteria, superiores regulares in exemptis curent ut constitutiones serventur — nil immutetur — deflexa reparentur 273.

Studium vigeat, — Episcopi regulariter examina habebunt pro admissione ad ordines etc.

3° Circa Novitios: a) Ante admissionem ad habitum requiruntur litterae testimoniales ab Episcopo 274. Cum Parochus eas petit in libello supplici referat de natalibus etc., quae in Decreto. D. 89. — b) Novitiatu exacto ante solemnia vota simplicia per triennium praemittantur 274. — c) Novitii probentur juxta Constit. Clementis VIII „Cum ad Regularem.” — Severius potius agant 275. — d) Diligentissime probentur virgines. Ante professionem Ordinarius certior fiat 275. Severe prohibentur convivia exterorum D. 90.

4° Circa clausuram: haec lex Episcoporum curae demandatur — ab iis, quae clausurae lege non tenentur, pericula amoveant et praecaveant 275.

5° Circa gubernationem personarum et administrationem bonorum: ea est penes superiorissas. Rectores iis consilio esse possunt et auxilio, caveant vero ne se immisceant iis quae pertinent ad superiorissam, obedientiam et fiduciam ei debitam minuentes 276. Directores sint moribus graves, sermo eorum parcus et serius, familiaritatem vel praedilectionis speciem vitent — nil innovent — superiorissae auctoritatem foveant, nil religiosis concedant, quod ab ipsa petendum — querelas aegre patiantur D. 93.

6° Circa jura et facultates Regularium: a) superiores exemptorum possunt suis subditis Sacramenta administrare, eorumque exequias celebrare. Item Novitiorum et familiarium D. 89. — b) Eisdem facultates quoad Sacramenta concedimus superioribus non exemptorum, item a nobis nominatis directoribus D. 89. Item jus funerandi quoad religiosos et Novitios salvo jure Parochorum, — quod eodem modo conceditur in coemeteriis seminariorum D. 90. — Regulares possunt omnibus SS. Eucharistiam administrare, excepto die Paschatis.

Approbati quovis die confessiones excipere; si infirmi confessionem exceperunt, certior reddatur Parochus. *ib.* Omnes possunt ibi verbum Dei audire et praecepto audiendi Missam satisfacere. D. 90.

7° Circa confessarios: a) sit ab Episcopo specialiter approbatus 276. Parochus vi suae jurisdictionis in earum directionem sese ingerere nequit 277. Claustralium confessiones aliter invalidae, caeterarum saltem illicitae D. 91. — b) Claustralibus ter vel quater in anno concedatur extraordinarius, idem servandum pro sororibus 276. Episcopi et praepositi ne sint difficiles ad saepius concedendum 277, idque in infirmitate vel alio tempore, dummodo pro monialibus in genere sit approbatus. Pro sororibus requiritur simpliciter approbatus D. 92. Confessarii extraordinarii non se saepius praesentent nisi legitime rogati D. 91.

Superiores regulares Monialibus sibi subjectis extraordinarium offerant ab Episcopo approbatum ad hoc; — saltem semel in anno aut saecularem vel ex alio ordine religiosum D. 92.

Ordinarius Conf. ne ponat impedimentum nec eo tempore confessiones audiat.

c) Puellis, quae in monasterio, in exercitiis et saltem bis in anno concedatur extraordinarius D. 92.

d) Confessariis districte prohibemus ne sese conventus negotiis immisceant, neque officio expleto moram trahant D. 92. 93.

e) Confessariis extraordinariis assimilantur missi ad exercitia tradenda D. 91.

Nota 1° Decreta haec etiam ad alios spectant D. 94.

Nota 2° Directores item confessarii sint viri pii et docti, qui calleant regulas et Ascetin, conservent spiritum vitae perfectionis D. 94.

Nota 3° Omnes Religiosi observent disciplinam, nutriant proprii ordinis spiritum, fugiant strepitus etc. 277.

Nota 4° In monasteriis religiosarum sit vita communis D. 91.

III. De Regularibus parochiali animarum cura addictis. Prov. III.

1. Quid inculcatur Superioribus?
2. Quid Parochis Regularibus?
3. Quid utrique clero?

Ad 1um. Ne praesentent approbandos nisi idonei sint 278.

Ad 2um. 1° Noverint se subjectos Episcopo in iis quae ad curam animarum spectant; et proin quoad hoc iisdem ac reliqui legibus subjecti sunt.

2° Quae pertinent ad regularem observantiam subjecti sunt eorum Praelatis.

3° Illud urgendum haec Synodus ducit ne tales regulares praetereat unquam sese in quantum possibile ad universae regulae observationem ligatos esse 279.

Ad 3um. De mutua consensione et fraterna charitate sint solliciti 279. Alter alteri levamen conferat in Dei gloriam et animarum salutem.

IV. De novis institutis novarumque Domorum erectione Prov. IV.

Contentum hujus capituli: Nulla nova communitas instituat, nulla domus vel schola Congregationis religiosae erigatur sine auctoritate saltem Episcopi 281.

TITULUS VIII.

De vita et honestate clericorum.

I. Prov. cap. I. D. XXVII. De vitae sanctimonia clericis prosequenda, dic:

1. Unde Synodus deducit necessitatem hujus sanctimoniae?

2. Quodnam ad eam medium generale?

3. Quanam specialia?

Ad 1um. 1° Ex dignitate status sacerdotalis 282.

2° Ex sequelis: exemplum trahit ad virtutem vel vitia 283. Nemo in Ecclesia magis nocet quam malus sacerdos.

3° Ex Tridentino *ib.*

Ad 2um. Praescriptas a Synodis Prov. et Dioec. ordinationes ex animo adimplere.

Dicitur *ex animo* i. e. ex virtute obedientiae, ita ut superioris intentionem non discutiat, nec decreta eorum discernat, plene se superiorum sapientiae submittat, et in omni difficultate superiori patefacta ejus judicio acquiescat.

Ad 3um. 1um. Frequens Confessio: optat Synodus ut singula hebdomade vel saltem bis in mense 284.

2um. Meditatio: alias exemplar nostrum sequi non va-

lemus, nec alios docere methodum, nec ad perfectionem pertinere 285. — Non eam omittant mane.

3um. Oratio assidua: peccatorum causas doloresque populi suscipit etc.

4um. Pia lectio: S. Scripturae — librorum spiritualium — vitarum sanctorum.

5um. Fuga otii et sacra studia: nunquam sibi ea praetermittenda esse persuasum habeat 286.

6um. Quotidianum examen conscientiae.

7um. Regularis vitae norma, ad quam quotidianas suas actiones exigit 286.

8um. Frequens visitatio SS. Sacramenti D. 95.

9um. Singularis devotio erga Mariam: hinc singula die Rosarium 5 Decadum in ejus honorem D. 95.

Nota. 1° Monitum Pii IX: „Neminem latet quantopere Ecclesiae hisce praesertim temporibus intersit idoneos habere ministros, qui vitae sanctitate praestantes etc.” 287.

Nota. 2° Mandata Ordinarii praecipue de vita et honestate sacerdotali laicis ne revelentur D. 95.

II. De sacrificio Missae et Horis Canonicis. Prov. II.

1. Indica duo alia media ad sanctimoniam?

2. Quid praescribitur de sacrificio Missae?

3. Quid de divino officio?

Ad 1um. 1um. Devota celebratio Missae: Sanctitas enim est hujus requisitum et effectus 288.

2um. Breviarium. — Experientia constat sacerdotem, qui haec duo rite peragit, in sanctitate proficere, secus, qui secus. 288.

Ad 2um. R. 1° Ut devote celebrent. — 2° Ut singula die. — 3° Debitum tempus ei impendant: tertiam ad minus horae partem, sed ne ultra $\frac{1}{2}$ horam 289.

— 4° Sese praeparent, propositas ab Ecclesia preces devotissime recitent. Item gratias agant.

Ad 3^{ium}. 1° Ante orationem praepara animam tuam.

— 2° Memores officii dignitatis: nomine Ecclesiae, — deprecatores pro populo, — choris Angelicis associati.

— 3° Congruo tempore et loco. — 4° Externe reverenter, — cum mentis elevatione. Hinc si oret Psalmus orate etc.

Motiva ad haec: si bene celebretis et officium recitetis, orandi legi satisfacistis: preces hae Deum habent auctorem, sunt pabulum spiritui — a terrenis nos solvunt 291.

III. De exercitiis spiritualibus Prov. III.

Quid de eis decernitur?

R. 1° Inculcantur ut saluberrima 291.

2° Antistites singulis annis sacerdotes ad ea convocandos providebunt.

3° Qui sacro ministerio funguntur, alternis saltem annis ad ea convenire debere, nisi impediti.

4° Qui veniam obtinere a consuetis, non omittant per aliquot dies iisdem incumbere sive privatim sive in pia domo. Idem commendamus sacerdotibus anno intermedio 292.

Cfr. 175. D. 54 pro promovendis ad ordines. — Pro seminarii alumnis 310. In hospitiiis 261. Ante 1^{am} Comm. 148. Pro laicis 255.

IV. De honesta clericorum conversatione P. IV. D. XXVIII.

Indica breviter quae hic inculcantur et prohibentur.

R. 1° Ut caeteris morum honestate prae luceant D. 96, evitantes etiam quae mali speciem habent, scandalum dant fidelibus, abstrahentia ab officio, vel sacerdote

indigna 293, et canones hac de re observantes 294. Eorum vita est liber laicorum. (1)

2° Circa castitatem: a) absit id omne, ex quo levis-
sima suspicio vel obloquii occasio. — b) Fugiant mu-
lierum conversationem et familiaritatem — inutilem cum
iis conversationem — in necessaria conversatione sit sermo
brevis et rigidus 294. — c) Curam habeant de bono
nomine, tum suo tum domesticorum D. 96. Hinc pro-
hibeant famulantibus ingressum tabernarum, conventicula
juvenum etc. D. 96. — d) vehementer dehortamur ne
quis solus cum sola cohabitaret, aut testamentum in fa-
vorem ancillae conscribat, alio modo officia diuturna com-
penset D. 96.

Cohabitatio cum foeminis prohibetur nisi in proximiori
gradu consanguineae sint. Ancillae sint saltem triginta
annorum, moribus graves, non luxui servientes, non
garrulae etc. Caveat sacerdos ne dominatrices sint aut
administrationi Parochiae se intermisceant. Familiare con-
sortium cum ea evitet, quare interdicimus ne sit socia
mensae, itineris, deambulationis, vel convivii sacerdotis
296. Nil agat ancilla, quod domum sacerdotalem dedeceret.

Dicta de ancillis valeant pro quibuscumque foeminis,
quae apud sacerdotes inhabitant, exceptis sorore, matre,
amita, necnon puellis infra 16 annos 296.

3° Circa temperantiam et epulas: a) mensa frugalis
— ne frequentent laicorum convivia nisi parce 206. —
b) Caveant ne in visitando Parochianos semper et ubique
ad edendum aut bibendum parati sint D. 97. — c) Plu-

(1) Prohibemus usum tabaci fumiferi in stationibus viarum fer-
rearum et in plateis civitatis, oppidorum, pagorumque (Motivum:
cum indecorum sit in viis locisque publicis populo frequentatis).
Statutum in conventu Syn. 1868. Cfr. Communic. D. B. 1869.

rimum hortamur ut a nuptialibus, conviviis et a coena apud laicos abstineant 296. — d) Nulla lauta convivium. — e) Ab usu vini adusti aut simili juniores praesertim sacerdotes abstinendum sibi ducant 296.

4° Circa tabernarum ingressum: de se prohibetur 297.

5° A fastu alienissimi sint *ib.*: clamant nudi etc.

6° Circa habendi cupidinem: sint patres pauperum — fugiant avaritiam 298. Prohibemus serio ob quaestum praedia etc. conducere, item si timenda sint obloquia haereditatem ex testamento vel legato recipere sine nostra licentia D. 97. Dehortamur ne Parochi in sua Parochia praedia etc. acquirant D. 97.

7° Prohibetur negotiatio etiam per alium — negotiorum gestio D. 97. — executio testamenti D. 97. — munus publicum 298 — pro aliis fide jubere — testimonium coram saeculari iudice sine licentia nostra, nec sine ea licet saecularem auctoritatem adire — in politicis versari 299. — Prohibemus pariter negotiis civilitatis sese directe vel indirecte immiscere sine licentia, item supplicem libellum potestati civili exhibere, sine licentia nostra et ad nos misso apographo D. 98. — Prohibetur ars medendi 299.

8° Prohibentur ipsis theatrorum spectacula — choreae — saltationes — aleae 299. Prohibemus ludos qui a fortuna pendent, ut lotaria D. 98. — Lusu licitum ne nimium protrahant, nec ad mediam noctem 299, in lusu honesto praesentibus laicis, caveant a loquendi et reprehendendi licentia D. 99.

Prohibetur venatio, non aucupium 299.

9° Nimia consuetudo cum laicis vitanda 299 — sint urbani — vigilant sermonibus — diligant alterutrum,

vitantes detractionem 300 et zelotypiam D. 99. Caritas magnanima est.

10° Sint Episcopo obedientes 301.

V. De habitu Ecclesiastico: Prov. V. D. XXIX.

1. Qualis debet esse juxta mentem Ecclesiae?

2. Qualis in Synodo et statutis praescribitur?

Ad 1um. Talis ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant 301. 302, et ut sit ab omni servitute habitus saecularis alienus.

Ad 2um. 1° Vehementer optamus vestem talarem nigri coloris deferri; sed cum id non possit commode, relinquitur Episcopo: in universa Provincia districte praecipitur talaris vestis in Missa, in administratione Sacramentorum in ecclesia, aut operatione sacramentalium sive in ecclesia sive extra, ubi nil obstat 302. cfr 197.

2° Extra functiones ecclesiasticas nunquam alius a praescripto habitu licet sel. vestis ad medias saltem tibias pertingens, nigri vel subobscuri coloris, cum collari, exclusis femoralibus longioribus 303. Insuper in Dioecesi nostra pileus triangularis — in parte superiori collaris linum appareat D. 101.

3° In Dioecesi nostra praecipitur: in civitatibus et oppidis toga cum cingulo et palliolo dum domum exeunt, tempore hiemis loco pallioli pallium densius permittitur nigri coloris vel subnigri D. 100. Extra residentiam permittitur subtanella.

In Parochiis ruralibus diebus Dominicis et festis in propria ecclesia toga cum cingulo; extra ecclesiam subtanella permissa, sed commendatur ut in civitatibus D. 100.

Vetita est de se toga cum cauda D. 101.

4° Tonsura — capillatura simplex — coma adscitia non sine dispensatione 303.

5° Nunquam licet in Ecclesiastico habitu vel tonsura non incedere sine venia Episcopi. In itinere desideramus et exquirimus prorsus retineri eccl. habitum saltem breviorē vel saltem non ita mutantur vestes, ut non possit illico ut clericus agnosci 303.

6° Evitetur luxus — servetur mundities vestium 303.

Nota in U. p. 100. 101. Contentum: 1° Decernimus ut sacerdotes diebus dominicus et festis toga talari cum cingulo in propria ecclesia utantur, extra ecclesiam subtanella licita juxta Syn. Prov. — 2° Commendamus ut per se omnes sacris Ordinibus initiati domo exeuntes in publicum togam gerant talarem cum cingulo et pallio vel tempore hiemis cum pallio densiori nigri vel subobscuri coloris. — 3° In parte superiori collaris parvum linteum appareat. — 4° Usus solideo per se permittitur. — 5° Prohibetur de se toga cum cauda Praelatorum.

TITULUS IX.

De institutione ecclesiastica deque scholis.

I. De necessaria sacerdotibus scientia Prov. I.

1. Qua ratione scientia dicitur sacerdotibus necessaria?
2. Quibus scientiis incumbendum?
3. A quibus abstinendum?

Ad 1um. 1° Quia sacerdos sicut est lux mundi operibus, ita sal terrae doctrina sua 305.

2° Est divinarum veritatum custos, interpretis legis, dux hominibus.

3° Quia multi hodie falsi nominis scientiae student.

Ad 2um. 1° Scientiis sacris: S. Scripturae cum s. Pa-

tribus, — Theologiae, — Liturgiae, — Historiae Ecclesiasticae.

Caveant ne tantae obligationis hujus studiis vocandi obliti animabus fiant in ruinam 306.

2° Etiam utilibus profanis, nostra praecipue aetate.

3° Qui peculiaribus ingenii dotibus praediti sunt, etiam scriptis edendis studeant; hinc laudem merebuntur eximiam; ad hoc etiam monet Pius ad refellendos pravos libros 307.

Nota: orationem studio jungant 308.

Ad 3um. Ab iis, qui bene agendi studium, morum disciplinam, timorem Dei charitatemve laedere vel minuire possunt 307.

II. De institutione clericorum in Seminariis. Prov. II.

1. Unde Tridentinum deducit utilitatem Seminariorum? R. 1° Quia adolescentes proni sunt ad voluptates sequendas. — 2° Nisi a teneris ad pietatem formentur, non perseverabunt in disciplina 309.

2. Quid Synodus decernit generatim?

R. Volumus ac districte postulamus ut decreta Concilii Trid. et Rom. Pontificum observentur 309.

3. Quid speciatim pro puerorum Seminariis?

R. 1° De admissione: duodecim annorum — legitimi — bonae indolis.

2° De studiis: grammaticem, aliasque bonas artes doceantur.

3° De disciplina: singulis diebus Missae intersint, — singulis mensibus confiteantur, et communicent — singulo anno exercitia.

4° De moderatoribus: a) fiant certiores de alumnorum indole, moribus, vocatione, amoventes pertinacis et arrogantis indolis. — b) Fingant eos ad sanctimoniam

et spiritum ecclesiasticum. — c) Praeservent eos a lectione prava, et a conversatione, qua inquinandi 310.

4. Quid speciatim pro altiori Seminario?

R. 1° Generatim eadem commendantur 310. (1)

2° Praeterea ut efforment industrios operarios: hinc praeceant moderatores exemplo.

3° Vigilent ut de sacerdotii candidatorum dotibus ac progressu Episcopo rationem reddere queant.

4° Imbuant eos solida sacerdotali virtute: hinc sermo ad illos identidem, non tam concionando quam instruendo habeatur sel. de requisitis dotibus et virtutibus, de signis vocationis, de ratione vitae ad quam obligantur.

5° Frequenter confiteantur et communicent 311, — singulis annis exercitia etc.

6° Instruant eos in coereconiis — qua modestia et sanctitate versari tempore feriarum, quae tum pericula cavere, quibus exercitiis pietatis quotidie incumbere — catholica ratione doceant Theologiam, S. Scripturam, canones, historiam Eccl., Liturgiam. Item imprimant amorem erga S. Pontificem.

7° Libri classici approbati sint ab Ordinario 313.— praelectiones lingua latina, exceptis de eloquentia sacra et de catechismo — disputationes in forma habeantur — duratio sit 4 annorum, hinc cedant necessariis utilia. Potiores ingenio profundius erudiendi.

5. Quid de alumnis?

R. 1° Respiciant finem, quare recepti 314.

2° Variis virtutibus studeant religioni, pudicitiae etc.

3° Moderatores omnes reverentia prosequantur 314.

(1) Seminarium majus ingredi cupientes saltem ab initio Rethoricis in minori degerint oportet. Cfr. Communic. D. B. 1872.

4° Seminarii leges observent.

Cfr. D. 4. Tradenda decreta Concilii. Item D. 8 Parochus referat Episcopo si in feriis minus rectum.

III. De Conferentiis a Clero habendis Prov. III. D. XXX.

1. Quo fine commendat eas Pius IX?

2. Quid Synodus praescibit Episcopis?

3. Quinam interesse iis tenentur et quando?

4. Quomodo constituendae et habendae?

5. Quae munia secretarii et Decanorum circa eas?

R. Ad 1um. Ne in sacerdotibus studium sacrum unquam restinguatur aut languescat industria 315.

Ad 2um. 1° Consulunt ut in omnibus Dioecesium suarum districtibus instituantur, ad quas convenire teneantur clerici omnes sacro ministerio perfungentes in Parochiis.

2° Ut iisdem uniformibus statutis norma praefigatur.

3° Ut horum executioni Decani invigilent 316.

Ad 3um. Ad praescriptum Synodi statuta nostra sequentes regulas omnibus conferentiis praescribunt D. 101.

Quando? Singulis mensibus exceptis Aprilis et Septembris. Ob viarum difficultates expetere licet ab Ordinario ut aliquando hieme intermittantur D. 102.

Quinam . . . ? 1° Interesse tenentur clerici qui sacro ministerio perfunguntur in Parochiis.

2° Quilibet sacerdos curam animarum exercens convenire poterit.

3° Ubi residentiae lex obsit ne simul . . . , alternatim adsint.

4° Impeditus Praesidi significet absentiae causam D. 102; habitualiter impeditus licentiam ad Ordinario petat. Qui annum excesserit 65um excusatus est D. 102.

Ad 6um. *Constituendae*: Earum distributio et locus

consulto Decano relinquitur Parochis — sint ad minus octo, ad summum sedecim sacerdotes — de jure praesidet Decanus, alias eligatur Praeses — eligatur vice-Praeses et secretarius. D. 102.

Habendae: Per duas horas — visitatio Sanctissimi — Veni Creator etc. — meditatio $\frac{1}{4}$ horae aut pia lectio — lectio per Secretarium Actorum — quaestiones (a Praeside ante proponendae) numero tres scl. de S. Scriptura; de dogmate aut Jure Canonico vel S. Liturgia; de Theol. morali.

Ad quaestiones respondeant totidem per Praesidem in ipso conventu designati socii — tum disquisitio (caveatur libido rixandi et ostentatio) fiat — Praeses resumat.

Postea per horae quadrantem lectio ex Synodo Prov. vel Dioec. — dein oratio „Sub tuum praesidium” D. 104.

Indicatur congregatio futura — si oriatur impedimentum, Praeses tempestive alium diem designet.

Ad 5um. *Secretarii*: notare diem — nomina absentium et causam — materiam — respondentem et solutionem nomine suo signare. (1)

Decanorum: 1° Invigilare executioni horum.

2° Occasione visitationis examinare Registrum Conferentiarum — inventa ad Ordinarium transmittere — absentesque et causas D. 105.

Nota. Regulis dictis aliae disparatae addi possunt.

IV. De examinibus in sacro ministerio: Prov. IV.

Decernitur: 1° A vicariis et assistentibus semel in

(1) Singula conferentia, ante finem mensis in quo habebitur, ad Nos transmittit apographum Notarum et responsorum ad quaestiones in ultima anterioris mensis Conferentia propositas, sicut inserta sunt in Registro Conferentiae. Apographa a Praeside et Secretario subsignanda sunt. — Communic. D. B. 1872.

anno subeundum. -Jus est Ordinario saepius vocandi, item Parochos 316. Eximere aliquos potest 317.

2° Fiat scripto aut viva voce coram Examinatoribus.

3° Jurisdictio currit de concursu ad concursum; pro iis qui interfuerunt regularitèr pergit; qui sine venia non interfuere expirat post mensem.

4° Inepti et absentes alia die examen subibunt.

5° Materia denunciabitur.

6° Omnes congregentur sub Directoris ab Episcopo deputati vigilantia. Tempus determinetur 317 — responsiones quisque tradet Directori.

7° De responsis severe judicet Episcopus.

Cfr. 273. Examen Regularium ante Ordines etc.

V. De scholis elementaribus. Prov. V; De scholis superioribus. Prov. VI. D. XXXI.

I. De *elementaribus* petitur:

1. Qua ratione Ecclesia summa cura prosequitur puerorum scholas? R. Quia constituta est a Deo ut homines edoceat fidem, eam custodiat, et homines, consortia actionesque juxta revelatae fidei normam dirigat. Quae officia maxime exercet instituendo juventutem a teneris 318.

2. Qualem institutionem in scholis puerorum postulat Ecclesia? R. Quae conjuncta est cum religiosa eique primas cedit partes 319.

3. Quare hodie praecipue haec cura ministris incumbit?

R. Ob conamina impiorum homines a supernorum consideratione abducendi terrenisque involvendi, item ob conamina educationem et institutionem juventutis Ecclesiae eripiendi 319. D. 105.

4. Quenam hic Parochi munera?

R. 1° Ex proprii officii conditione debent puerorum

scholis quam solertissime invigilare 320, praesertim hodie D. 106.

2° Ubi *publicae* scholae frequentandae sunt, non tantum invigilent ne parvuli animae detrimentum patiantur, sed et horis liberis religiosam ipsorum instructionem per se aut alios a se substitutos suppleant D. 106.

3° Si invenerint scholas fidei aut moribus periculosas, parentibus ob oculos ponant, eas non posse in conscientia frequentari 320.

4° Allaborent scholis erigendis, et si possit alias pro pueris, alias pro puellis.

5° Moneant parentes ut suos ad scholas mittant 320.

6° Circa scholas catholicas: fiant ibi omnia debito ordine — adeant ipsi saepe scholas, inspecturi docendirationem, libros, cantilenas, puerorum mores, profectum — laudantes, corripientes, praemiis allicientes 321.—

Prohibemus serio quominus in institutis aut scholis puellarum occasione alicujus solemnitatis ullae *Repraesentationes* fiant; allocutiones etc. non fiant nisi a puellis ante 12um annum. D. 106.

Peritos constituent institutores et institutrices — iis benevolum ostendant animum 321. Correctio fiat pueris absentibus *ib.*

7° Curam praecipuam gerant de pueris officinis operatoriorum addictis: possessores officinarum inducant, ut nulli recipiantur ante 1^{am} communionem — earum disciplina ad normam Christianam constituatur 322 etc. Pro iis erigi scholas dominicales, separatis sexibus, item in majoribus locis vehementer desideramus 322.

8° Ut iis, qui dominicalibus vel aliis scholis praesunt, necessaria auxilia non desint — aeternam mercedem iis proponant — magistri exemplo praeceant 322.

II. De scholis *superioribus*. Prov. VI. D. XXXI.

1. Unde patet necessitas quod etiam in scholis his juvenus Ecclesia duce erudienda sit 323?

2. Recense officia eorum, quibus altior adolescentiae institutio commissa est?

3. Quae Parochorum obligatio?

4. Quodnam Decanorum de scholis officium D. 107?

Ad 1um. 1° Ob magis allicientes mundi illecebras carnisque cupiditates 323.

2° Quia alumni hi potiora in civili et Ecclesiastica societate officia gesturi sunt. Quare ex institutione juxta Ecclesiae votum republica optimos cives, administratores et magistratus obtinebit; ex mala vero progeniem cupiditatibus propriisque rationibus permotam, quae maximas calamitates affert privatis familiis et reipublicae 324.

Ad 2um. Generatim propriam officii rationem serio meditentur — neque declinent a fidei mysteriis et praeceptionibus.

Speciatim: 1° Qui gymnasiis etc. praesunt memores gravissimi officii, curent ut educatio fidei catholicae conveniat, juvenesque pie vivant — amoveant pericula fidei vel morum — stimulent ad frequentanda sacramenta, ad pietatis exercitia, catecheses, instructiones religiosas 324.

2° Sacri ministri, qui ibi sacram doctrinam tradunt maxima diligentia, prudentia ac suavitate juvenes dirigant et divinarum rerum amorem instillent 325.

3° Omnes docentes perpendant momentum officii sui: mentes juvenum non tantum doctrina illuminent, sed et affectum ad virtutem inflamment. Inserant utiles considerationes etc., caveant ab omni verbo, quod in scandalum vel religionis contemptum vergeret 325.

Ad 3um. Parochos hortamur vehementer ac in nomine Domini jubemus adolescentes catholicos, qui gymnasia illa frequentant, opportune prospicere, a periculis servare, indesinenter monere quod initium sapientiae sit timor Domini 325.

Ad 4um. Schola Decanorum curae demandantur D. 107: speciali modo invigilent, ut tam Parochi quam institutores vel institutrices munera exequantur.

Quolibet anno in Relatione visitationis de statu scholarum sui Districtus reddent rationem. D. 107.

TITULUS X.

De bonis Ecclesiasticis.

I. De rebus Ecclesiae non alienandis. Prov. I. D. XXXII.

1. Quo jure Ecclesia bona temporalia possidet ac acquirit?

2. Quae eorum destinatio?

3. Quid hic prohibetur?

Ad 1um. Jure proprio 326. 48, 49.

Ad 2um. Destinantur splendori cultus, pietatis operibus, ministrorum sustentationi 326.

R. Ad 3um. 1° Prohibetur ac irritatur rerum Ecclesiasticarum alienatio sub poena excommunicationis in alienantem et recipientem 327, nisi serventur praescripta canonum.

Dicitur *res Eccl.*: late sumitur: ad monasteria, hospitalia, ad pia loca spectans 328.

Dicitur *alienatio*: latissime sumitur pro quavis juris Ecclesiae imminutione, imposito gravamine. Etiam locatio ultra triennium solemnitates requirit 327, 328, 332.

Dicitur *nisi serventur* etc. scl. Ordinarii consensus et si agatur de re immobili vel mobili pretiosa S. Pontificis etc. 327.

Dicitur *irritatur*, hinc restitutio facienda 327.

2° Vetitum est res sacras qua tales (id est nisi praevis ita fuerint destructae, ut consecrationem vel benedictionem amittant) in usum profanum convertere D. 107.

Nota. Decani incumbant ne ulla alienatio illicita aut profanatio fiant, delinquentem Nobis denuncient. D. 107.

II. De bonorum Ecclesiasticorum administratione. Prov. II. D. XXXIII.

1. Quis in Dioecesi primus eorum administrator?

2. Quid observandum inferioribus administratoribus?

Ad 1um. Salva auctoritate Papae est Episcopus 328.

Ad 2um. R. 1° Episcoporum statutis obediant 329 quotquot sunt clerici vel laici bonorum Ecclesiasticorum administratores, sive Rectores, Beneficarii, Aeditui etc.

2° Quotannis gestae administrationis rationem reddere 330. 258.

3° Bonorum inventarium condere 330.

4° Bona administrare juxta Ordinationes Episcopi D. 108.

5° Ita administrare, ut incrementum capiant 330.

6° Cogitent esse patrimonium pauperum, peculium Christi 331.

7° Nullus administrator supplicam ad civiliter imperantes mittat, nisi misso ad Episcopum apographo et obtento ejus consensu D. 108.

In supplicis pro venia acceptandi legata quantitas designetur D. 108.

Cfr. 275. Administratrix in monasterio; D. 111. in Archivo sint Registra etc.

III. De Eccl. suppellectili rite asservanda P. III. D. XXXIV.

1. Qualis debet esse?

R. Numero ministrorum et sacris functionibus congruens, — ne desit pretiosior 330 — sit integra — juxta praescripta 333. Huc pertinent etiam Decreta de non alienandis rebus Eccl. 332.

2. An sacellanis liceat habere sua indumenta?

R. Prohibemus quominus iis utantur sine licentia Parochi D. 109.

3. An pro iis aliqua retributio exigi potest?

R. Aequum est, maxime si Ecclesiae aerarium prematur inopia, ut sacerdotes non adscripti et ibi habitualiter celebrantes quamdam compensationem tribuant. D. 109.

4. Quid praescribitur de sacrae suppellectilis custodia, refectione, renovatione?

R. 1. Ad Ecclesiae vasa, vestes et ornamenta asservanda sufficientia sint armaria — praecipimusque usum retinendum esse extruendi in sacristia vel apto ecclesiae loco abditum ferro munitum, in quo reponenda sunt vasa sacra omnesque supellex aurea et argentea 332. — 2. Monemus et obtestamur in Domino Pastores, ut etiam de ejus refectione etc. sint solliciti 333.

5. Quos libros Ecclesia habere debet et quomodo extractum sumendum, et ubi asservandi?

R. Libros sacrae Liturgiae, qui propriis locis asservandi 332 — libros Parochiales (Baptismorum — Confirm. — Matrim. — status animarum — Defunctorum) 90. D. 110. — Registrum memoriale Parochiae 333, — qui sex in sacristia vel in domo Parochiae 332 scilicet in armario, cui inscriptum Archivum Parochiae D. 111 asservandi.—

Item alios, ut Registra confraternitatum etc., qui in sacristia custodiri possunt D. 111.

Formula extracti D. 110. Muniatur sigillo *ib.*; hinc Parochus sigillum Parochiae habeat, quo scripta authentica muniatur 333.

6. Quid in Registro Memoriali conscribi debet? R. D. 110.

7. Quid in Archivo asservandum? R. D. 111.

Nota. Expensa pro his sunt Ecclesiae. D. 112.

Nota. Actus Pastorales ne in charta volanti D. 110.

8. Qualis debet esse sacrista et quae ejus officia?

R. Vir (mulieres ad sacristae partes explendas prorsus prohibemus praeterquam in capellis monialium) Deum timens, honestae famae et conversationis, boni ordinis, munditiae amans 333, — aliud honestum officium exercere potest, non tamen tabernarii, imo nec in caupona commoretur, nec artem exerceat, quo suum officium impediretur D. 112.

Officia: nitore prospiciat — devote et graviter officia impleat — clero obsequiose ministret — Parochi obediat 333 — ne sine consensu Parochi extra Parochiam pernoctet D. 112 — diligat decorem ecclesiae — semper etiam si solus in ecclesia reverentiam SS. Sacramento exhibeat, cui Parochus invigilabit D. 112.

IV. De bonis Parochialibus. Prov. IV. D. XXXV.

Indica breviter quae hic tractantur.

R. 1° Parochi obligantur habitare in Parochiali domo 334. Haec domus (item vicarialis) spiret modestiam, absit fastus et mundana novitas D. 112. Sollicitus sit Parochus de ejus integritate et celeri reparatione. Teneatur compensare detrimentum ex sua culpa vel negligentia 334. Reparationes et tributa solvit Ecclesia, nisi ali-

ter conventum, Parochus solvit reparationes locativas D. 115. Notabiles reparationes vel immutationes in domo ne fiant sine Ordinario 335.

2° Quoad alia bona Parochialia : a) Parochus juxta jura etc. fructibus potitur sub onere rei substantiam integre servandi 335. — b) Bona locare potest 335, non ultra triennium 328. Locationes anticipatis solutionibus non sunt validae in praedictum successoris 335. D. 113. Prohibemus ergo ne pendentes beneficiorum fructus aut proventus currentes vendant aut elocent, nisi dilata ad id tempus solutione, quo fructus sunt a solo separati aut annus cessit D. 113. — c) Ligna caedua in fundo Pastoralis annis consuetis caedere potest 335. Mandamus autem ut in locum arborum caeduarum, quae pereunt, alias plantent D. 113.

Arbores incaeduas sine licentia Ordinarii vel Papae non caedantur et pretium veniat ad beneficium, non ad Beneficiarium D. 113. Arbores fructiferas demortuas vel casu fractas ipse capiat sub onere alias plantandi 335.

3° Factae aedibus vel bonis ameliorationes beneficio accrescunt sine recompensatione. Ad ornatum posita tollere licet, si in pristinum statum restituatur 335. Neglectam reparationem successori compensare debent ipse vel haeredes 335.

4° Quoad divisionem fructuum etc. inter successorem et antecessorem vel haeredes : a) inhaerendum canonibus, fundationum legibus et consuetudini. b) Fructus naturales et industriales sunt antecessoris cum fuerint a solo seuncti; pendentes sunt successoris 336.

Ligna non caedenda vel suo tempore non caesa sunt successoris, nisi fundatio aliud ferat 336.

Mercedes ex locationibus; emolumenta, ut pensio, et

tributa a gubernio, communitate vel ecclesia solvenda; collectae etiam faciendae dividenda sunt ratione temporis 336.

5° Ne ponatur obstaculum si velit Ordinarius deputare Adjuutores vel novas erigere Parochias D. 114.

6° Circa emolumenta: a) Assistentis temporalis: praeter sustentationem jus habet ad stipendia ut sacellani, item ad expensas pro itinere bis instituendo D. 114. b) Deservitoris, mortuo Parocho: ipsi jura stolae competunt et honesta sustentatio, quam si non obtineat cacteris quoque emolumentis fruitur pro tempore officii D. 114.

7° Omnes Ecclesiae ministri saepius animo volvant superflua ex bonis Ecclesiasticis in pias causas esse impendenda D. 114. Ergo non dantur ad luxum, ad avaritiam, non ut carni aut sanguini serviant 337. Caveant ne a mente Ecclesiae abscedant in conficiendis testamentis 337, et satagant superflua ad pias causas mature applicare, quare exhortamur ut tempestive condant testamentum. . . . D. 115.

Tandem omnes simus boni ac parci administratores Christi 337.

V. Decretum de observandis Synodi Dioecesanae et Provincialis statutis. D. XXXVI. Prov. Acta F. n.4. pag. LII.

1. Quomodo obligant?
2. Quaenam hic abrogantur?
3. Quid in dispensatione notandum?
4. Quomodo clausula „usque ad revocationem” intelligenda hic?

Ad 1um. Decreta Syn. Prov. tanquam provinciales le-

ges solemniter promulgamus atque ut ab omnibus fideliter observentur mandamus ac sancimus pag. LII. Decreta seu statuta Dioecesana omnia ut diligenter observent et a suis subditis observari curent districte praecipimus D. 115. Et mandamus Parochis ut ea quae populum concernunt ipsi diligenter exponant et frequenter inculcent D. 115.

Ad 2um. Praecedentia statuta D. 115.

Ad 3^{ium}. Habeatur in scriptis pro valore, communicetur Decano, qui eam in libro Decanali notet D. 116.

Ad 4um. Expirat, si expresse revocetur, vel quis in alia Dioecesi domicilium vel quasi-domicilium obtineat D. 116. Hoc de jurisdictione, approbatione vel aliis facultatibus D. 116.

APPROBATIO.

Viderunt A. GOOSSENS et A. SPIERINGS Lectores Abbatiae Bernensis ad hoc deputati.

IMPRIMATUR.

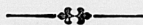
A. BIANCHI, J. a. et V. G. O.

IMPRIMATUR.

Haaren, 5 Maji 1872.

J. CUYTEN, *Libr. Cens.*

INDEX.

TITULUS I.

DE RELIGIONE RELEVATA ET ECCLESIA CHRISTI.

QUAEST.	PAG.
I. <i>De revelatione atque ordine supernaturali.</i>	7
II. <i>De fidei necessitate et praestantia.</i>	7
III. <i>De mutuo foedere rationis et fidei.</i>	8
IV. <i>De plenitudine revelationis Ecclesiae in perpetuum commissa</i>	8
V. <i>De Scripturis et Traditione, et de infallibili Ecclesiae magisterio</i>	9
VI. <i>De unitate Ecclesiae deque communione cum Romano Pontifice</i>	9
VII. <i>De salute in una Ecclesia consequenda</i>	10
VIII. <i>De nonnullis actatis nostrae erroribus in Religionem et in Ecclesiam</i>	11
IX. <i>De invisibili Ecclesiae Capite Dei et hominum Mediatore</i>	11

TITULUS II.

DE HIERARCHIA ET REGIMINE ECCLESIASTICO.

I. <i>De suprema Jurisdictione Romani Pontificis.</i>	12
II. <i>De Episcopis</i>	12
III. <i>De Metropolita</i>	13
IV. <i>De Synodis Provinciae et Dioecesium.</i>	13
V. <i>De Capitulis</i>	15
VI. <i>De Parochis et Rectoribus paroeciarum</i>	16
VII. <i>De Decanis</i>	21

QUAEST.	PAG.
VIII. <i>De Vicariis seu Sacel. Parochum assistantibus.</i>	23
IX. <i>De aliis sacerdotibus in Dioec. Buse. habitantibus vel in ea peregrinis.</i>	25

TITULUS III.

DE CUSTODIA ET PRAEDICATIONE VERBI DEI.

I. <i>De mediis generatim, quibus Ecclesia utitur ad sanam doctrinam custodiendam.</i>	25
II. <i>De sana fidei doctrina in populo tuenda.</i>	26
III. <i>De conversatione fidelium cum alienis a fide.</i>	27
IV. <i>De lectione et editione librorum.</i>	28
V. <i>De Catholicae fidei professione.</i>	29
VI. <i>De praedicationis ministerio.</i>	29
VII. <i>De catechisandis pueris.</i>	32

TITULUS IV.

DE NOVAE LEGIS SACRAMENTIS.

I. <i>De Septem Ecclesiae Sacramentis generatim.</i>	35
II. <i>De Sacramento Baptismi.</i>	36
III. <i>De Sacramento Confirmationis.</i>	38
IV. <i>De SSmo Eucharistiae Sacramento.</i>	40
V. <i>De prima Communionem puerorum.</i>	41
VI. <i>De Communionem Paschali.</i>	42
VII. <i>De Communionem Infirmorum.</i>	43
VIII. <i>De Sacramento Poenitentiae.</i>	44
IX. <i>De Indulgentiis.</i>	47
X. <i>De Sacramento Extremae Unctionis.</i>	48
XI. <i>De Sacramento Ordinis.</i>	49
XII. <i>De Sacramento Matrimonii.</i>	50
XIII. <i>De matrimoniis mixtis.</i>	52
XIV. <i>De Sponsalibus.</i>	53

TITULUS V.

DE CULTU DIVINO.

QUAEST.	PAG.
I. <i>De cultus necessitate et decore</i>	56
II. <i>De Sacrosancto Missae Sacrificio</i>	56
III. <i>De cultu SSmae Eucharistiae ejusque solemnii expositione</i>	60
IV. <i>De cultu Beatissimae Virginis Mariae et Sanc- torum.</i>	62
V. <i>De Sanctorum Reliquiis et Sacris Imaginibus.</i>	64
VI. <i>De Cantu Ecclesiastico</i>	64
VII. <i>De Ecclesiis</i>	66
VIII. <i>De funeribus et sepulturis</i>	67
IX. <i>De benedictionibus et exorcismis</i>	70

TITULUS VI.

DE PIETATE ET CHARITATE CHRISTIANA.

I. <i>De morum sanctimonia promovenda in populo.</i>	71
II. <i>De festorum dierum sanctificatione</i>	72
III. <i>De jejunii et abstinentiae praecepto.</i>	74
IV. <i>De Missionibus et sacris exercitiis pro populo.</i>	76
V. <i>De piis laicorum Sodalitatibus</i>	76
VI. <i>De Institutis Charitatis</i>	77
VII. <i>De Collectis, quae ad pias causas fiunt</i>	78

TITULUS VII.

DE REGULARIBUS.

I. <i>De perfectione religiosa</i>	79
II. <i>De Regularium regimine et disciplina</i>	80
III. <i>De Regularibus paroch. animarum curae addictis.</i>	83
IV. <i>De novis Institutis novarumque domorum erectione.</i>	84

TITULUS VIII.

DE VITA ET HONESTATE CLERICORUM.

QUAEST.	PAG.
I. <i>De vitae sanctimonia clericis prosequenda</i> . . .	84
II. <i>De Missas celebratione et Horarum Canonica- rum recitatione</i>	85
III. <i>De exercitiis spiritualibus</i>	86
IV. <i>De honesta Clericorum conversatione</i>	86
V. <i>De habitu Ecclesiastico</i>	89

TITULUS IX.

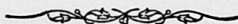
DE INSTITUTIONE ECCLESIASTICA, DEQUE SCHOLIS.

I. <i>De necessaria Sacerdotibus scientia</i>	90
II. <i>De institutione Clericorum in Seminariis</i>	91
III. <i>De Conferentiis a Clero habendis</i>	93
IV. <i>De examinibus subeundis ab iis, qui Sacro mi- nisterio funguntur</i>	94
V. <i>De Scholis elementaribus et de scholis superio- ribus</i>	95

TITULUS X.

DE BONIS ECCLESIASTICIS.

I. <i>De rebus Ecclesiae non alienandis</i>	98
II. <i>De bonorum ecclesasticorum administratione</i>	99
III. <i>De ecclesiastica suppellectili rite asservanda</i>	100
IV. <i>De bonis parochialibus</i>	101
V. <i>De observatione Synodi Prov. et Dioec.</i>	103

CORRIGENDA.

— 0 —

Pag. 21	Nota etc.	„Proficiuntur	<i>lege</i>	„praefficiuntur”
„ 28	4 ad b) 2 ^o .	„praescriptos	„	„proscriptos”
„ 29	reg. 4 infra	„4 Quinam”	„	„5. Quinam”
„ 56	II. 1.	„pertinentibus”	„	„pertinentia”
„ 63	ad 3 ^{um} 3.	„nominatum”	„	„nominatim”.

